

AZ

E
N
D
R
Ő
D
I

LENIN

TSZ

25

ÉVE

A kiadvány szerkesztésében részt vettek: Balázs István tiszteletelnök, Timár György párttitkár, Timár Imre főkönyvelő, Kovács András főagronómus, a tisztelettel alapító tagjai. Forrásmunkának felhasználva: Szarvas járás-város negyedszázada című gyűjteményes kiadvány Endrődre vonatkozó része.

Összeállította: Dupsi Károly.

Lektorálta: Cserei Pál.

A fotót Malmos Károly készítette.

KÖSZÖNTŐ

Huszonöt évvel ezelőtt, 1948 szeptemberében községünk előrelátó emberei megalakították a kishaszonbérlok szövetkezetét. Ebből hetek alatt termelőszövetkezet szerveződött 360 holdon, a határ négy pontján. A földterület megművelésére a kéziszerszámokon kívül más termelőeszközzel nem rendelkeztek. Később egy pár ló és egy pár ökör alkotta az igavonó jószágállományt. Már kezdetben volt a szövetkezetnek három szarvasmarhája. Az alapító tagok nagy-nagy bizakodással, lelkesedéssel, élni akarással dolgoztak. Az ő kitartó, szorgalmas munkájuknak

köszönhető, hogy községünkben a mai Lenin Tsz jól megalapozódott.

Egykor sanyarú sorsban éltek az endrődiek, mert többségüknek bizonytalan volt a mindennapi kenyere. A termelőszövetkezeti mozgalom erősödésével a létbizonytalanság megszűnt. Endrőd lakossága ma jó módban, munkával bőven ellátva él és dolgozik holnapjainak tartalmasabbá, jobbátételén.

E kiadvány következő oldalain azokra az időkre emlékezünk — a teljesség igénye nélkül —, amikor elindult útjára a szövetkezeti gondolat, ahogyan erősödött a szövetkezetbe vetett hit-

bizodalom. Községünk lakosságának — a mezőgazdaságban foglalkozóknak — a termelőszövetkezet hozta el az anyagi jólétet, a szociális és kulturális felemelkedést. Éppen ezért büszkéek vagyunk arra, hogy 25 évvel ezelőtt a szövetkezeti zászlót az elsők után közvetlenül nálunk bontották ki. Azóta is töretlen a szövetkezeti gondolat, és a közösségi munka nálunk, Endrődön.

E nagy jubileumon köszöntjük mindazokat, akik az alapítástól a gazdasági szilárdításig, a műszaki fejlesztés lehetőségeinek kihasználásával, közreműködtek sorsunk jobbra fordításában.

Balázs István
tsz-elnök

ADATOK A 25 ÉVVEL EZELEŐTTI ENDRŐDRŐL

A felszabadulás előtt a földterület kétharmad része 2—10 aranykoronás volt, egyharmad része pedig 18—22 aranykorona értékű. Ezen a területen élt a 12 319 lakosság.

A földtulajdon megoszlása:

1416 család 3—200 holdas földtulajdonnal rendelkezett, amely a 4248 családtagnak a megélhetését biztosította.

Ezeröt családnak 1—3 hold földje volt.

1343 családnak, összesen 5056 embernek egyáltalán nem volt földterülete. Így a lakosság túlnyomó részének — mintegy 65 százalékának küszködni kellett a megélhetésért gazdasági cseleldeként, summásként, kubikosként.

Az 1945-ös földreform során 1833 hold került kiosztásra. A földigénylők száma 958, közülük 741 családnak csak 400—500 négyszögöles kerteket tudtak adni. Az endrődi nincs-

telenek számára a földreform tehát csak lehetőség volt a nyomorúságos élet felszámolására.

Akiknek nem jutott az ősi jussból, azok elvándoroltak a községből. Az iparba mentek dolgozni, vagy pedig a Dunán túlra, ahol az ottani nagybirtokokból részeltek. A községben továbbra is a munkanélküliség uralkodott. Közvetlen a felszabadulás után 1948-ig az ipar nem igényelte a munkaerőt úgy, ahogyan az Endrődön jelentkezett. Ugyanakkor Endrődön és a környező községekben nem kaptak állandó munkát a nincstelenek. Kenyérszerzési lehetőségnek továbbra is a kubikossors kínálkozott. Ebben éltek mindaddig, amíg az anyagi felemelkedés útját keresve, a község legjobbjai eljutottak a szövetkezeti mozgalomban rejlő lehetőség felismeréséig.

A KÖZÖS MUNKA ELKEZDÉSE

Jegyzőkönyv.

Felvitattott Kadródra 1940. szeptember hó 30-án VI. ker. 153 sz. alatt Varjú Elek tulajdonát képező ingó és ingatlan vagyontárgyak felvétele alkalmával.

Jelen vannak: Varjú Elek tulajdonos, Pribovszki Imre, Anka György, Gyebár József gazdasági vezető, Nehéz Imre bérlő, Varjú György bérlő...

A Földbérleti Szerződést kiegészítve jön 52 k.hold 837 sz-81 szántó, 15 k.hold 28 sz-81 legelő - terület, VI. ker. 153. sz. alatti tanya és gazdasági épületekkel. - Azenki rül; 2 drb. 3 Áven knaca 16, 2 drb. BKör, egy kecsi felaszorálással és lónyerőszállal. - Két drb. lónyerőszállal /szankápa/, kecsához való vendéglővel, kereontka kútelek, guss, BKörökére felmerelve. - Vendéglővel, kereontka, jászma, egy nagy kecsi kőtéses kútelek, 2 drb. szarvany-marha 1 drb. fejőse tehén, egy húsos szarvas /szarvas csikó/ és egy 2 Áven szarvasok. Egy vetőgép, melyet Varjú Elekhez tartozó birtokos használták a kútelek hibája miatt az családtagja meg. - Egy drb. 1-es eke, 8-os, 1 drb. 2-es eke, 1 drb. 2 táblás bereg, egy eke-kapa a Bérlő Szövetkezet részére marad és újat kezelésbe is használták, valamint 2 db. répvégő, 1 drb. 1-es szék, kőrákos reata, 2-es trier, egy drb. nagy máson /szarvas/ itt a kőre használták, 16 db. 50 kg. búza vetőgép, 6 db. búzaszalma, 3 db. érpaszula, 9 db. török, 3 db. zabaszula, 2 db. horegáras, 1,5 horegáras, 25 db. kővető, 1 drb. répvégő, 1 drb. szénvágyó, lábas kőmő használták, 6 m-es nagy létra, 1 drb. kereontka hánya, 8 kőmő 163, 1000 m² víznyelő 2/5- részben, 3/5 rész a Bérlőszövetkezeté a máson területtel 2 drb. 700 kg súly, 1 drb. 100 kg súly, 1 drb. 50 kg súly, 1 drb. 10 kg súly, 1 drb. 10 kg, 1 drb. 5 kg, 1 drb. 2 kg és 1 drb. 1 kg súlyokkal.

Alulírottak a fentieket igazolták.

Jegyzőkönyv lezárva.

K. P. BÉRLŐ SZÖVETKEZET
 Gyebár József
 Nehéz Imre
 1948. 09. 20.

Jegyzőkönyv tanúskodik arról, hogy 1948. szeptember 30-án a VI. kerület 153. szám alatt Varjú Elek tulajdonát képező ingó és ingatlan vagyontárgyakat miként vették leltárba, amely a kishaszonbérletők szövetkezetének tulajdonába került. Innen 52 kataszteri hold 837 négyszögöl szántót, 15 kataszteri hold 28 négyszögöl legelőt vett gondozásba a szövetkezet. Természetesen a gazdasági felszerelések, épületek és szerszámok is a szövetkezet tulajdonába jutottak. A jegyzőkönyvet Gyebár József gazdasági vezető és Róza Antal jegyzőkönyvvezető írta alá. Jelen voltak: Varjú Elek tulajdonos, Pribovszki Imre, Anka György, valamint Nehéz Imre és Varjú György bérlő.

Varjú Elek módos gazda vagyonával indult el a szövetkezet. Ezt követte az Ács, a Kamarás-földek és a Kiszely-Kenyeres-bérllet tulajdonbavétele.

A szövetkezet élére háromtagú vezetőség került: Gyebár József, Kurilla Tamás és Nehéz Imre személyében. Az őszi munkák befejezésekor megállapodtak abban, hogy a szövetkezet tagjait a három vezető kivételével munkára engedik az iparba. A három vezető kötelessége a közös gazdaság ügyeinek rendezése. Ezért az iparban munkát vállalók személyenként 150 forintot fizettek a szövetkezet pénztárába, hogy az itthonmaradottnak is biztosítva legyen a megélhetőség.

Amikor 1949-ben kitavaszkodott, az iparból visszatértek a szövetkezeti tagok és felvették a munkát. Munkaegységre dolgoztak. Egykori feljegyzések szerint augusztus 20-ig 241 140 forint jövedelmet értek el. Egy dolgozó tagra akkor

8315 forint kereset jutott. A munkaegység értéke 11 fillér híján elérte a 30 forintot.

A közös munka elkezdésének időszakában Endrőd lakosága is súlyos gondokkal küszködött. Az aszály, a nyári nagy szárazság aratott akkoriban a szorgalmas munka felett. Nem volt elegendő kenyér és zsír. Az emberek lesóványodtak, a takarmány hiánya miatt az állatok egy részét szelnek eresztették. Emiatt sok volt a nézeteltérés, a személyes vita, több alkalommal még tettelegességre is sor került. A szövetkezetben az összetartó szálak azonban mindennél erősebbek voltak. Sorra meghatározták a napi gondokból adódó teendőket s azt is, hogy a szövetkezeti munkában résztvevők milyen összegű keresethez jutnak kötelezettségük ellátása után.

A jószággondozó díjazására úgy foglalt állást a szövetkezet (idézet az 1948. október 17-i jegyzőkönyvből): „... napi három óra mezőgazdasági kollektív szerződés szerint, ami jelenleg 2 forint 20 fillér. A mindenkori kollektív szerződésben érvényesített órabért fizeti. Ezen felül a javadalalmazása tehén és az üsző tejhozama a jövő évre is, 1949. október 1-ig. Ha üszőborjú lesz, nyolc hétig köteles szoptatni, a bikaborjút hat hétig”.

1949 tavaszán a Tenyészállatforgalmi Nemzeti Vállalat tíz tehenet szállított Balassagyarmatról Endrődre a szövetkezeti tehenészet megalapozására. Valamennyi törzskönyvezett volt. E tehenek gondozója Varjú István alapító tag volt.

Év végén már 46 család, 50 dolgozó tag tevékenykedett a szövetkezetben. Szövetkezeti alapjuk: épületek, gépek, pénzeszközök nem voltak. A földalapot nem tartották nyilván. Állatállományukba tartozott 9 ló, 28 tehén, 21 növendék-

marha, 10 anyakoca, egy kan, 147 juh, 4 kos, 2 ökör és 77 hizóbaromfi.

Még ugyanebben az esztendőben a községből sokan tsz-be léptek. 1950-et már 67 család 86 dolgozó taggal kezdi a szövetkezet. Felkarolják a konyhakertészkedést a liget mellett és a Cigányzugban. A helyi és környező piacokat látják el friss zöldséggel. 1951-ben — az egykori feljegyzések tanúsága szerint — egy munkaegységre 6,5 forintot osztottak. Ezen felül 3,7 kiló búzát, egy kiló árpát, 38 deka kukoricát, 20 deka rizst, egy cent olajat és 0,67 kiló szálás takarmányt. Ebben az évben a szövetkezet gyors ütemben fejlődik. A földterület megközelíti az 1400 holdat. Nyolcvanhat család egyesült ezen a területen azért, hogy tovább szilárdítsák, erősítsék a szövetkezetet. A lóállomány 23-ra, a szarvasmarha-állomány 69-re, az anyakoca- 34-re, a süldő- és hizóállomány 162-re, a juhlétszám 241-re, a baromfiállomány 733-ra növekedett.

Az időjárás viszontagságai hallatlan nagy terhet jelentettek. Takarmányhiány következtében elpusztult 17 ló. A községbeliek szabadjára engedték a jószágállományt, elzavarták a háztól. A szövetkezet tehénállományát úgy mentették meg a pusztulástól, hogy búzaszalmát szecskáztak és mésztejjel erjesztették, tárták fel a benne lévő tápanyagot. Az ilyen takarmánytól a jószágok nem telettek.

A gépállomások szervezésével anyagi előnyhöz jutottak az endrődiek is. Kezdetül fogva nagy segítséget kaptak az alapvető mezőgazdasági munkák elvégzésére. A gyomai gépállomásról Endrődre irányuló technikai berendezések mellett az ott dolgozó mezőgazdasági szakemberek, körzeti agrónomusok sokat tettek azért, hogy a Petőfi nevét viselő termelőszövetkezet erősödjön, szilárduljon.

Keresés a jegyeket is jutalmazó díjazásokkal					
Név	nyertes	nyertes	jutalom	nyertes	
1. Székely Miklós	1577	247529	233874	1371	
2. Székely János	1416	222312	205912	164	
3. Székely János	1573	246961	236944	1001	
4. Székely János	2123	333321	267043	6621	
5. Székely Miklós	2503	392971	365408	2753	
6. Székely János	2136	335352	287017	483	
7. Székely János	1794	281658	279571	21	
8. Székely János	1674	262818	253032	91	
9. Székely János	1612	253024	223542		
10. Székely Miklós	2114	331392	315306	155	
11. Székely János	207	324992	325949		
12. Székely János	2081	326717	291333	343	
13. Székely János	2112	338984	281690	498	
14. Székely János	1878		295345		
15. Székely Miklós	2764	433748	352414	904	
16. Székely Miklós	2508	392971	279353	926	
17. Székely János	1971	309467	279436	300	
18. Székely János	3021	482147	294661	813	
19. Székely János	1834	287933	245464	484	
20. Székely Miklós I	2416	379312	360164	183	
21. Székely János	2213	504441	449137	54	
22. Székely János	1083	170031	131739	81	
23. Székely János	1659	260463	278339	593	
24. Székely János	2021	311297	208688	1086	
25. Székely János	482	11616	43764	326	
26. Székely János	461	62941	19664	432	
	5007		693561		

24. - 2. országos pályázat a művelődési csoportok számára 1949. évi pályázatra.

Név	nyertes	nyertes	nyertes	nyertes
1. Székely Miklós	1577	23693	23693	267
2. Székely János	1416	2124	233812	1.8
3. Székely János	1573	2045	24162	
4. Székely Miklós	2123	2394	236944	
5. Székely János	2503	3143	267043	14.97
6. Székely Miklós	2136	3754	375438	100.42
7. Székely János	2136	3264	287017	333.93
8. Székely Miklós	1794	1529	253032	
9. Székely Miklós	1794	2991	279571	601.
10. Székely Miklós	1674	2611	253032	104.
11. Székely Miklós	1612	261	253032	7.68
12. Székely Miklós	2114	3171	315306	17.94
13. Székely Miklós	207	267	325949	154.4
14. Székely Miklós	2081	313	24531	3.69
15. Székely Miklós	2112	327	2816	7.37
16. Székely Miklós	1878	3181.3	292462	18.97
17. Székely Miklós	2112	249	373	
18. Székely Miklós	2112	3161	281636	331.10
19. Székely Miklós	1878	2917	27376	136.7
20. Székely Miklós	207	3016	325949	136.7
21. Székely Miklós	2081	2822	291333	196.8
22. Székely Miklós	2112	2784	281690	
23. Székely Miklós	1878	3113	295345	
24. Székely Miklós	1971	2956	279436	162.18
25. Székely Miklós	3021	4563	394261	663.89
26. Székely Miklós	1834	2761	245464	23.49
27. Székely Miklós	2416	3624	360164	1.86
28. Székely Miklós	1794	2836	26906	226.84
29. Székely Miklós	3114	4819	449137	46.11
30. Székely Miklós	24	360	49777	137.7
Összesen				
	2446	1114	49777	7020
31. Székely Miklós	1003	1624.5	181739	307.11
32. Székely Miklós	1659	2480.5	144696	444.54
33. Székely Miklós	2021	3021.5	268606	944.70
34. Székely Miklós	6	90	72	15
35. Székely Miklós	4	60	48	10
36. Székely Miklós	48	732	4396	232.16
37. Székely Miklós	40.1	601.5	130.64	410.85
38. Székely Miklós	31.4	601	65.94	714.06
39. Székely Miklós	31.7	625.5	125.54	72.9.96
40. Székely Miklós	13.4	601	57.32	134.5
41. Székely Miklós	47.4	601	21.72	603.2.9
42. Székely Miklós	35.7	55.5	135.42	785.08
43. Székely Miklós	83	645	15.67	489.13
44. Székely Miklós	302	528	26.88	501.10
45. Székely Miklós	49	755	157.07	277.33
46. Székely Miklós	70.1	481.5	149.35	331.18
47. Székely Miklós		395	153.222	622.78
48. Székely Miklós		396	2.02	77.9
49. Székely Miklós		269.5	120.92	188.1
50. Székely Miklós		245.5	60.72	244.7
51. Székely Miklós		216	2.17	103.83

ALAPÍTÓK

NAGY IMRE:

Ma sokan el sem hiszik, hogy a felszabadulás előtt milyen nehéz volt az endrődi nincstelen ember élete. A munkanélküliség rendkívül nagy volt. Így az ember önmagáról és családjáról csak a létminimum alsó határán tudott gondoskodni. Amikor asztalhoz ültünk és a feleségem megszegte a kenyeret, soha sem tudtam, ha elfogy, vajon sütünk-e újabbat, lesz-e mit enni a gyerekeknek? A holnap kenyérgondjaival küzdöttünk, s ez a küzdelem nagyon nehéz volt, sok-sok megaláztatás kísérte és árnyékként követte a hozzám hasonlókat.

A felszabaduláskor öt hold földet kaptam a Túrkeve melletti Endrőd határához eső birtokból. Nem volt nékem más az áson, a lapáton, a talicskán, a kaszán és a csákányon kívül. Hogyan lesz megmunkálva ez az öt hold? És megtaláltuk a módját. Részt vettem a kishaszonbérilők szövetkezetének alapításában s ezután rámbízták a magtár kulcsát. 1 Az első termésből töltöttük fel a magtárt s az ezután jövő készletekre vigváztam. Tavaly, 1972-ben már 100 vagon búzát szállítottunk a gabonafelvásárlónak és legalább ugyanennyi kukoricát. Mindezt én bonyolítottam le.

BINGES ILLÉS:

A negyedszázad felét az építőbrigádban töltötte segédmunkási munkakörben. A szövetkezeti építkezéseken derekasan helytállt. Ott volt a nagylaposi határrészben a mesterséges borjúnivelő, a tehénistálló és a juhhodály építésénél. Udvarnokon két juhhodályt készítettek. Peresen fűrésztelep épült és olyan szociális létesítmény, amely a környéken is párját ritkítja. Öltözőt és fürdőt készítettek az üzemegység dolgozóinak, hogy munka után mindenki letisztálkodva térhessen haza. De nemcsak a szövetkezeti építkezéseken dolgozott, hanem szolgálati lakások és sok-sok családi ház tégláit fogta és adta a kőműves kezébe, hogy magasodjon a fal.

Én voltam Endrőd első szövetkezetének a legfiatalabb tagja. Nem is akartak felvenni. Azt mondták, hogy egy családból két tag nem lehet! Kihajtottak az ajtón, bemásztam az ablakon.

Én szövetkezeti tag akarok lenni, annak ellenére, hogy nevelőapám is az alapítók közé tartozik. — Húzták-halasztották tagfelvételemet, s amikor látták, hogy hajthatatlan vagyok, mert nemcsak beszélek, hanem dolgozok is, befogadtak.

Binges Illés tagfelvételével jól járt 25 évvel ezelőtt a szövetkezet. Munkájával kézzelfoghatóan erősödött a közös.

HANYECZ IMRE:

Nézem a tagtársakat. Alig látok közöttük sovány embert. Huszonöt évvel ezelőtt szikkadt parasztok voltunk. A bőrünk alól egyenesen a csontok látszódtak, most pedig még itt is tartalékkal rendelkezünk. Kicsit meghájasodtunk. Az elmúlt 25 esztendőben rakódott ránk valami. Ezt ne úgy értsék, hogy meghíztunk, hanem úgy, hogy tudatunkban sokat változtunk. Mi mindig összetartottunk. A szegénység nagyon nagy erő volt ilyen tekintetben. Még akkor is kitarítottunk a szövetkezet mellett, amikor az első termésből nem kaptunk annyi kukoricát, hogy a tyúkokat megethessük. Nézzék meg most, hogy mennyi kukorica van a szövetkezet góréiban. Most adják, vigyék, tartsanak minél többet jószágot.

A kezdés mindig nehéz, akkor is, ha egy fiatal házaspár vág neki az életnek és akkor is nehéz volt, amikor mi indultunk el az új út keresésére. Most már könnyebb. Nekem elhíhetik. Egy élet bölcsessége szól belőlem. Hetvenöt éves vagyok. Végigküzdöttem az endrői szegény emberek életét a felszabadulásig. Megalakulástól kezdve szorgalmasan dolgoztam a szövetkezetben. A régi állapotokhoz képest az emberek ma megnyorszában élnek. Ma nem kell rettegni attól, hogy holnap kapok-e munkát?

GONDA JÓZSEF:

De nemcsak az ökrök körme kopott el a vetés befejezéséig, hanem a műtrágya a mi kezünkről is lehúzta a bőrt. A búza vetőágyába vállon cipelt zsákból kézzel hintettük a műtrágyát úgy, ahogyan a vetőgép nélküli parasztok a búzát vetették.

Nagyon nehéz volt a kezdet azért is, mert Endrődön sokan nem örültek a mi vállalkozásunknak. Az egyik éjszaka elopták a járomszöget. Még ma sem tudjuk, hogy ki volt a tolvaj. Emiatt három-négy órát késtünk a vetéssel, mert az ökröket járomszög hiányában nem tudtuk befogni. Szerencsénkre Ugraiék adtak kölcsön járomszöget,

A megalakulás és szervezés első percétől élek az endrődi szövetkezetben. Jól emlékszem 1948. október elsejét írtunk, amikor a Karakas-tanya környékén elkezdtük a közös munkát. Búzát vetettünk. A szövetkezetnek két ökre volt. Még a nevükre is jól emlékszem. Az egyiket Ferkónak, a másikat Citromnak hívtuk. Kereken 83 hold búzát vetettünk akkor. Mikorra befejeztük a vetést, az ökrök körme elkopott. Jó lett volna, ha időközben megpatkolják őket. De kinek volt akkor erre ideje? Lángolt bennünk a munkakedv, végre dolgozhatunk, lesz kenyereünk.

HARNOS MÁTYÁS:

a két igavonó jószág, a két ló, mert ekkorra már az is volt. Peckesen hajtotta őket a kocsis, csakúgy pattintgatott ostorával. Utána pedig mi valamennyien gyalogoltunk. Akik nézték a felvonulást, meg is szóltak bennünket.

Sok-sok gondunk volt a megalakulás utáni években, hiszen 'nem volt semmi a két kezünkön kívül. Mindent magunk teremtettünk elő. 1951-ben üzemi konyhát szerveztünk. A konyhavezető nagyon boldog volt, hiszen személyenként az ebédhez két deka zsírt használhatott fel. Ez volt akkor a norma. Ma nem is tudom, hány deka zsírral dolgozik a Lenin Tsz üzemi konyhája?

Negyedszázad távlatából az emlékek egészen megszépülnek. Ami igaz, igaz, szegények voltunk. De nem szegényeltük. Majd leszünk mi még gazdagok is — mondtuk egymás között. Meg volt ehhez mindennünk, a határtalan nagy-nagy bizakodás és az erő. Minden együtt volt. Töretlenül biztunk egymásban. Ez a gyümölcs mára beérett. Nézzék meg ma az endrődi határt. Pillantsanak be az endrődi emberek életébe, láthatják, hogy amire mi vállalkoztunk, mit hozott. Az emlékek között kutatva, 1949. május 1-ét idézem a kis-haszonbérlok szövetkezetének tagsága felvonult. Elöl ment

VARJU ISTVÁN:

Amikor 30 tehenet gondoztunk, bizony megesett, hogy befújta az utat a szél hóval, vagy pedig feneketlen volt a sár, és a váltás nem jött ki Szentmiklószugba. Ez 15 kilométerre van a községtől. Kettőnknek kellett elvégezni a munkát. Harminc tehen ellátása bizony nehéz volt. A feleségem kidőlt, nem bírta. Begyalogoltam a tsz-központba, leültem a küszöbre s azt mondtam az elnöknek: amíg nem ad embert, itt ülök. A jószágokat el kell látni s egyedül nem győzöm. Legalább négy órát ültem a küszöbön, de az egyik tagtársammal mentem a tehenészetbe.

Huszonöt évvel ezelőtt is minden közös munkának volt egy felelőse. Rám a tehenészetet bízták. Az első állományt, melyet a tenyészállatforgalmi vállalattól vásároltunk, én gondoztam. Még a tehenek nevére is emlékszem. Volt köztük egy Citrom nevezetű. Rendkívül édes és nagyon finom tejet adott.

Ahogy szaporodott a tehenlétszám, én és feleségem nem győztük a gondozást. Felkerestem Harnos Mátyás tsz-elnököt, adjon segítséget. Ekkor született meg az a határozat, hogy minden tsz-tagnak egy hetet kötelessége a tehenészetben dolgoznia.

GVEBNAR JÓZSEF:

tudata, az együvé tartozás, az összetartás bizonyossága a bizonytalanság felett. Az egymás iránti bizalom és a mi ügyünk, az egyszerű emberek sorsának jobbrafordításáért forrongó lelkesedés, végülis arra kényszerített valamennyiünket, hogy alakítsuk meg a kishaszonbérlok szövetkezetét.

Nagy-nagy szeretettel gondolok Hunya Pista bácsira, aki akkor nekem azt mondta:

— Te Jóska, ha valami jót akartok csinálni, akkor a kishaszonbérletet ragadjátok meg és szervezzetek szövetkezetet. És megcsináltuk...

Sokan maradtunk proletárok a földosztás után Endrődön. Kevés volt a föld, mert nagy volt rá az igény. A kubi-kossors nyomta a vállunkat. Ettől az óriási tehertől meg akartunk szabadulni. Volt nem is egy olyan endrődi család, amelyik a két világháború között talicskával járta be az országot. Ma még visszagondolni is nehéz erre az időre. Nem szívesen beszélünk arról, hogy a két világháború között mi volt. De arról, amit elértünk, arról annál nagyobb büszkeséggel szólnunk. Pedig a fejlődés valahol a sortűz körül kezdődött. Ott acélosodott meg az endrődi emberek

FÜLÖP IMRE:

szaloncukor, se csokoládé, se angyalhaj, se csillagszóró, se gyertya.

A gyerekek sírtak, mert hallották, hogy a tehetősebb embereknél milyen szépek a karácsonyok. Mi pedig semmit sem tudtunk részükre nyújtani. De azért valamit mégis. Egy-egy szaloncukrot adott az elnök a gyerekeknek, a 10 éven aluliaknak. A könnyes szemek felszikkadtak, a sóványka arcokra mosoly ült. Ugye milyen kevés kell ahhoz, hogy az ember boldog legyen?

Úgy indultunk el a szövetkezeti gazdálkodás útjára, hogy a kéziszerszámokon kívül semmink sem volt. Mi megszoktuk, hogy a szegénység úgy szép, ha semmi nincs. Ebből a semmiből lett azután valami. Igaz, nagyon keményen, az endrődi kubikosok munkaszeretetével dolgoztunk érte.

Én legszívesebben az első karácsonyra emlékszem. 1948-ban abban az épületben, ahol most a Hazafias Népfront endrődi bizottsága kapott helyet, összejöttünk családostul. Az akkori tsz-elnök valahonnan tört egy fenyőágot, vázába állította s kitette az asztalra. Nem volt azonban se

KENYERES IMRE:

Hús-huszonhárom mázsa rizst takarított be. Amikor új gazdatársai meglátták szorgalmas munkájának gyümölcsét, rögvést odavetették neki, hogy a szövetkezetben nagy táblákon is meg lehetne csinálni ugyanezt.

Az alkotás édes örömétől fűtve azután nekivágott ő is a közönsnek. Rábízták a rizstermesztés szervezését és folytatását. Munkája nyomán ősszel megteltek a rizses zsákok, bőven termelt a vízigabona. Ő már akkor megtalálta a többterméshez vezető módszert, a vetés előtti sekélyszántást. Rizstáblái nem gyomosodtak fel, s növényvilágát szó nélkül nem állta meg senki.

Néha furcsa pillanatokot villant fel az élet egy-egy ember előtt. Kenyeres Imre is ugyanígy járt, hiszen a megváltozott társadalmi viszonyok közepette a jobblét megteremtésére neki különleges megbízatás jutott. A rizstermesztés szervezését bízták rá. Joggal. A földosztás után kapott néhány holdat, s az életbe vett hallatlan nagy reménysege adta az erőt ahhoz, hogy két holdat kétkezi munkával alakítson át rizsföldnek. Elővette a kubikosszerszámát, és a két hold körüli gátakat meg rakta. Készített habgátat is, hogy a szélverést, a hullám okozta csapdosást csökkentse.

HUNYA MENYHÉRT:

a hatvanas évek elején ezt mondták:

— Most már eleget utaztál, nagy tapasztalatra tettél szert, jó lenne, ha megszerveznéd a szövetkezet javítóműhelyét. Ebben az időben kapta meg a gépeket a gépállomástól a termelőszövetkezet. Műhelyvezető lettem. Egy akarat vezérelt valamennyiünket, történetesen az, hogy községünk erkölcsileg és anyagilag is erősödjön. S ha ilyen értelemben teszem mérlegre hat évtizedes életemet, akkor a sok küzdelem egyenlege az emberség számára billenti a mérleget. Akik annakidején elindultunk a közös úton, jólétet hoztunk Endrődre. Megszabadultunk a kubikos nyomortól.

Amikor megalakult a szövetkezet, a földművesszövetkezetnél dolgoztam. Gépkocsi-vezető voltam. Azt mondta Gyebnár József, jöjjenek közéjük, lesz majd itt is mit szállítani. Még el sem vetettük az ősziéket, már arra gondoltunk, hogy majd a betakarításnál bőven terem, lesz mit szállítani. Előrelátó szervezés volt ez, s ha visszagondolok a 25 évvel ezelőtti elhatározásomra, azt kell mondjam: egyáltalán nem bántam meg.

Kezdetben gépkocsival jártam a megyét, az országot, mert a szövetkezetnek a gazdálkodáshoz különböző anyagokra volt szüksége. Később,

A TSZ ALAPÍTÁSÁBAN RÉSZT VETTEK MÉG

Hunya Miklós, Girlicz János, Kurilla Tamás, Róza Antal, Vaszkó Imre, Gyuricza Imre, Dávid Lajos, Szurovecz Máté, Nehéz Imre, Kovács István, Kovács Lajos, Farkasinczki Vince, Gyebnár Mihály, Gyuricza Mihály, Látkóczki Antal, Sipos Imre, Benkó Pál és Tógyi Imre.

Közülük többen már nem élnek, akik élnek, az alapítás utáni években elköltöztek Endrőről, vagy pedig más munkát vállalva kiléptek a tsz-ből.

MIT HOZNAK AZ 50-ES ÉVEK?

A szövetkezet életében igen jelentős mérföldkő volt az 1953-as esztendő. Ekkor másfél ezer holdon gazdálkodott a tsz, s 94 család egyesítette erejét. Legtöbb családból ketten, sőt hárman is már a szövetkezetben dolgoztak. A szövetkezeti alap meghaladta a félmillió forintot. Épületek, gépek, állatok, egyéb beruházások és 16—18 ezer forint készpénz állt a szövetkezet rendelkezésére. A földalap 131 és félezer forintra növekedett. Az állatállomány minden eddiginél a legnagyobb volt, akárcsak a munkaegység-részese-dés is.

Ekkor következett be a Nagy Imre-féle mezőgazdasági politika, amely a szövetkezetek burkolt felszámolására irányult. Az endrődiek nem értették egyet ezzel. Amikor meghirdették a kilépés lehetőségét, a boldogulás egyéni útjának keresését az itteni szövetkezet lényegében egyben maradt. Mindössze 15 család hagyta el a közöset. A többi helyén maradt és nagy igyekezettel, szorgalommal dolgozott, gyarapította a vagyont.

Két évvel később, 1955-ben, a családok száma 88-ra növekedett, a szövetkezeti alap pedig meghaladta a 854 ezer forintot. Az egyén felemelkedésének legjobb útja, tehát a Nagy Imre-féle politika csődjét hozta. A szövetkezet gyarapodott, erősödött, az alapok jelentősen fejlődtek annak ellenére, hogy munkaegységre csak búzát és takarmányárpát, valamint készpénzt fizettek. Mindent egybevetve, hat és fél kiló búza és 1,1 kiló takarmányárpa és 8,3 forint részese-dés jutott munkaegységként.

AZ 50-ES ÉVEK VÉGÉN — A 60-AS ÉVEK ELEJÉN

Az 1956-os ellenforradalom alapjaiban egyáltalán nem tudta megrázni az endrődiek bizalmát, a szövetkezet szerepét. A tagság nagy része helyén maradt és a korábbi években tanúsított igyekezettel megvédte a közöset. A Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megalakulásával, a párt agrártéziseinek kidolgozásával Endrődön is egyre bizonyosabbá vált az, hogy jó úton járnak a szövetkezet erősítésében. A község szövetkezeteiben, hiszen ekkor már több is működött Endrődön, olyan célt tűztek maguk elé az emberek, hogy a párt agrártéziseinek alapján politikailag és gazdaságilag szilárdítsák a szövetkezetet, fejlesztik a közös gazdálkodást, növelik a bevételeket, fokozzák a szövetkezet nyújtotta jólétet, amely végső soron alapot szolgál a mezőgazdaság teljes átszervezésére.

Ilyen előzmények után kerülhetett sor 1960—61-ben Endrődön is a szövetkezeti gondolat teljes győzelemrevitelére. Az egykori 360 hold földből 7 ezer hold lett. A gépparkból, amelyhez korábban egy ócska vetőgép, egy lóvontatású eke és egy löcsös kocsik tartozott, már az átszervezés évében lényegesen túlnőtték a korszerű eszközök. Ahogyan erősödött a szövetkezet, egyre nagyobb anyagiakat fordított üzemfejlesztésre.

Az 1962-es zárszámadás adatai szerint a szövetkezet növénytermesztése, ideértve a kertészkedést is, a tervezettnél 330 024 forint többletbe vezetett. A növénytermesztésben és a kertészkedésben dolgozók tehát sikeresen küzdötték le azt a hallatlan nagy aszályt, amely azon a nyáron sújtotta a magyar mezőgazdaságot.

Az állattenyésztés a takarmányozási hiányosságok ellenére létszámban növekedett, a termésben viszont mégis elmaradt a tervezettől. A pecsenyekacsa és a pecsenyecsirke nevelése már ekkor is jó vállalkozásnak bizonyult. A 611 ezer forint tervezett bevétel helyett 679 195 forintot értek el. Hasonló jó eredménnyel járt a tejtermelés is. Egy tehén évi tejhozamát 2100 literre tervezték, s kifejték 2247 litert. Értékben ez a túlteljesítés év végén 50 ezer forintot jelentett.

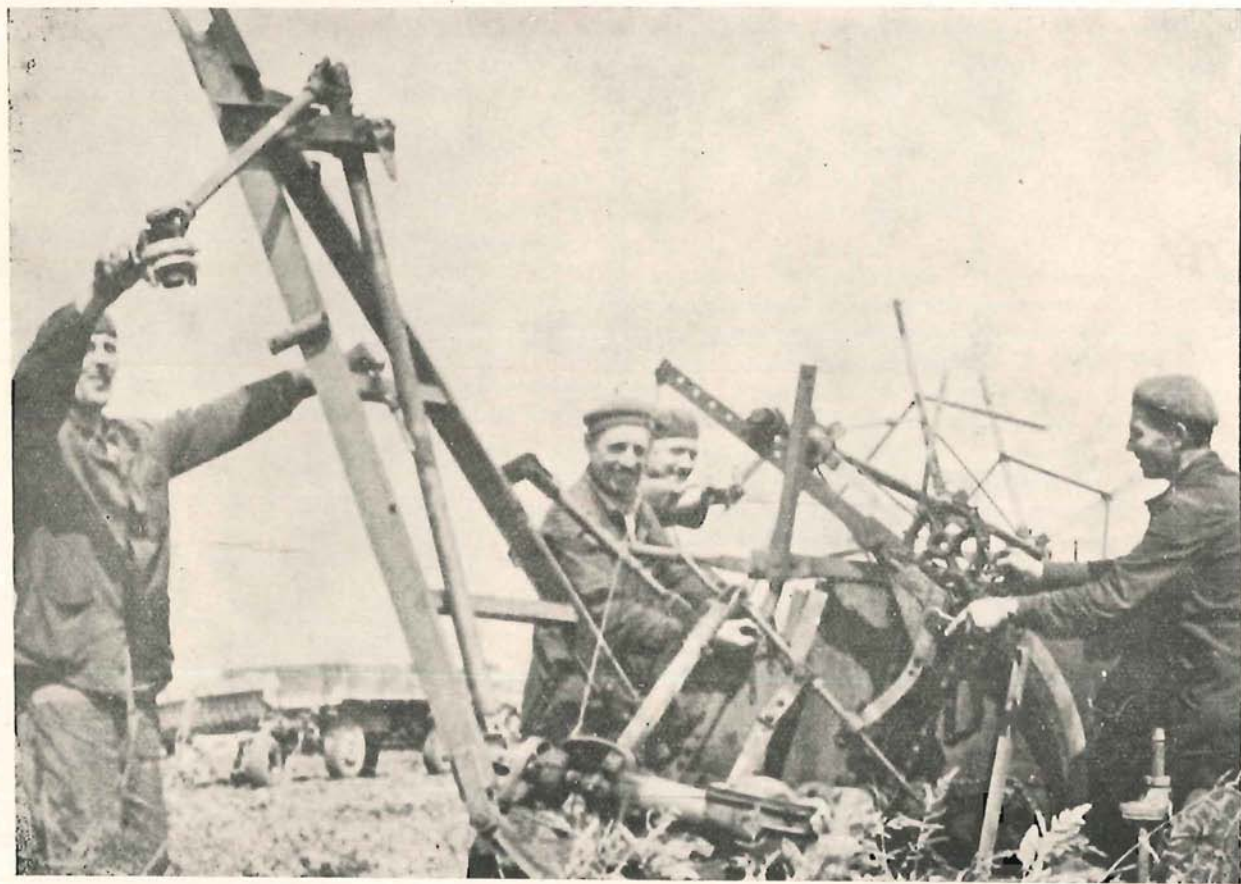
Már ebben az esztendőben a takarmánytermesztésben rejlő lehetőségek kihasználására fordította a vezetőség a tagság figyelmét. A több és jobb minőségű takarmány jó biztosíték lehet arra, hogy az állattenyésztés jövedelmezően zárja az éveket.

A 60-as évek elején nagyarányú beruházás kezdődött az endrődi határban. A Búzakalász Tsz 50 férőhelyes süldőszállást, 50 férőhelyes borjúistállót, nyolc vagon kukorica befogadására alkalmas górért, kombájnszérűt, 100 méter betonjárdát készített, ezen kívül a gyenge képességű talajt megjavította. A beruházás értéke egymillió 243 ezer forint. Ebből a szövetkezet saját forrásaiból 739 539 forintot vállalt, a többit állami kedvezményként kapta.

Az 1962. évi zárszámadás adatai szerint a szövetkezet közös vagyona 2 millió forinttal növekedett, az összes vagyon majdnem 23 millió forint. Az egy tagra jutó tiszta vagyon 25 675 forint. Az egy holdra jutó állóeszközérték 3578 forint. Ezek a számok a legmértőbben kifejezik azt, hogy kiváló eredményekkel gazdálkodott a szövetkezet annak ellenére, hogy egy sor természeti csapás miatt jelentős bevételektől esett el.

A tagság jövedelme ugyanebben az esztendőben a tervezettnél kedvezőbben alakult. Egy munkaegység tervezett értéke 32,36 forint volt, a kifizetett díj munkaegységenként 33,49 forintra növekedett. A pénzübeni részesedés már nagyobb hányadot képvisel a 33,49 forinton belül, mint a természetbeni. A tagságnak munkaegységre összesen 5,3 millió forintot osztottak, 805 ezer forinttal többet, mint egy évvel korábban.

A szorgalmas munka tehát meghozta a várva várt eredményt. Meghozta különösen akkor, ha a részesedéshez hozzászámítunk még 169 ezer forintot, melyet a zöldséggérszetben dolgozók vettek fel évközben a betakarítás időszakában. Az 5 millió 306 ezer forinton felül még 3185 munkaegység jóváírása történt. A szociális juttatásra fordították az ebből származó összeget. Rendelkeztek bizonyos tartalékkal is, az esedékes földjáraék kifizetésére is vállalkoztak.

MIT TERMELTÜNK 1962-BEN?

NÖVÉNYTERMESZTÉS:

		Átlagtermés
Őszi búza	994 hold	9,12 mázsa
Rizs	373	12,13 mázsa
Őszi árpa	313 hold	13,7 mázsa
Tavaszi árpa	36 hold	10,36 mázsa
Zab	40 hold	9,6 mázsa
Kukorica	535 hold	16,66 mázsa
Burgonya	32 hold	56,3 mázsa
Cukorrépa	70 hold	90,4 mázsa
Napraforgó	80 hold	7,8 mázsa
Rozskender	2 hold	23 mázsa
Fajtaborsó	25 hold	7,9 mázsa
Takarmányborsó	35 hold	7,9 mázsa
Lucerna	312 hold	15,9 mázsa
Vöröshere	27 hold	6,5 mázsa
Füveshere	77 hold	10 mázsa

Kertészetben:

Maglucerna	200 hold	0,85 mázsa
Zöldborsó	40 hold	
Zöldbab	15 hold	
Paprika	5 hold	
Paradicsom	20 hold	
Őszi káposzta	3 hold	

ÁLLATTENYÉSZTÉS:

Szarvasmarha	305
Ebből tehén	114
Előhasú üsző	10
Növendék	64
Növendékbika	99
Szopósborjú	18
Ló	116
Sertés	
ebből koca	137
kan	6

Egy koca évi szaporulata 13 malac.

Juh	
anya	506
növendék	740
kos	14
Baromfi	
tyúk	836
kacsa	314

Allati termékek

Hízósértés	1141 darab	1363 mázsa súllyal
Hízómarha	133 darab	
Pecsenyekacsa	12 000 darab	
Pecsenyecsirke	6 000 darab	
Tyúktojás	47 225 darab	
Kacsatojás	19 251 darab	
Gyapjú	47,44 mázsa	
Juhsajt	19,09 mázsa	

MIT TERMELTÜNK 1965-BEN?

NÖVÉNYTERMESZTÉS:

Búza	1100 kh	átlagtermés 12,2 mázsa
Őszi árpa	450 kh	18 mázsa
Tavaszi árpa	98 kh	7 mázsa
Zab	54 kh	7,8 mázsa
Kukorica	490 kh	16,9 mázsa
Cukorrépa	75 kh	168,4 mázsa
Napraforgó	41	6
Rizs	40	9,1
Lucernaszéna	210	17
Seprűcirok	20	6
Köles	25	10,4

ZÖLDSÉGTERMESZTÉS:

Összes termőterület 75 hold, a tervezett bevétel 714 ezer forint, tényleges bevétel 715 ezer forint. (A zöldségtermesztésben — állapította meg az 1965. évi zárszámadó közgyűlés — nagy segítséget jelentettek a családtagok. Az asszonyok és a fiatalok számára már akkor elérte a 84-et. Valamennyien kertészkedtek.

ALLATTENYÉSZTÉS:

Tehén	87
Borjú	5
Növendékmarha	114
Anyakoca	103
Süldő	516
Szopósmalac	154
Anyajuh	380
Növendékjuh	543
Lé	94
Bivaly	6
Tyúk	928

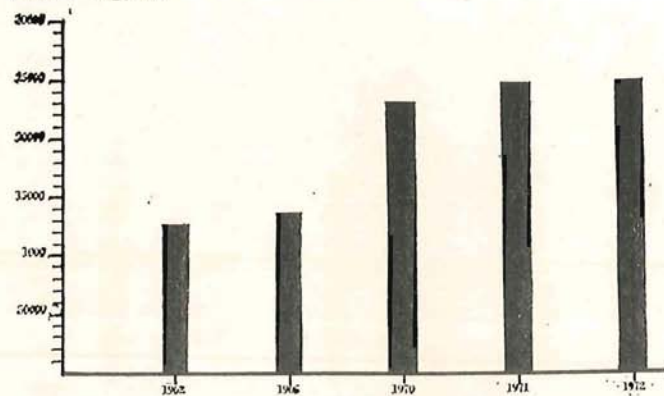
Allati termékhozam:

Hízómarha	825 mázsa
Hízósértés	1413
Egy tehén tejhozama	1248 liter
Tojás	78 000 darab
Csirke	90 mázsa
Pulyka	62,2 mázsa
Gyapjú	31,78
Süldőeladás	283

Az állattenyésztés összárbevétele a tervezett 4 millió 209 ezer forint helyett 4 millió 792 ezer forintra alakult. A többletbevétel majdnem kiegyenlítette a növénytermesztésben keletkezett kieséseket. Tejből, tojásból, gyapjúból és süldőértékesítésből terven felül 170 ezer forint bevételt ért el a Petőfi Tsz. Először exportáltak hízómarhát, 66 darabot.

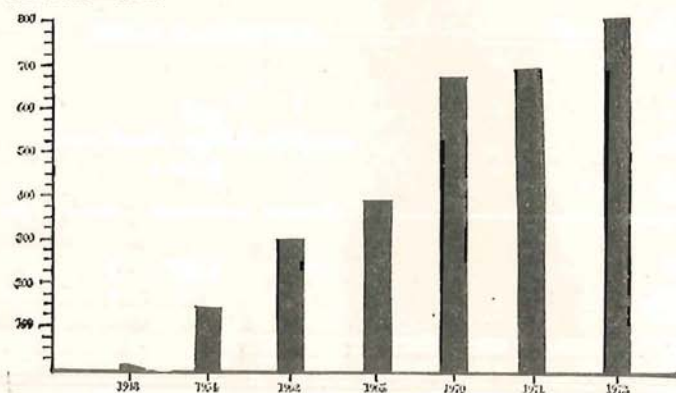
Közös vagyon

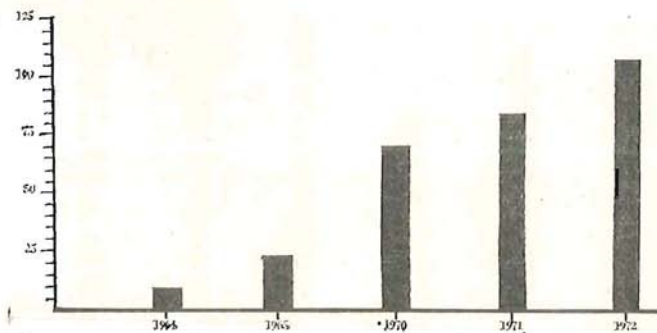
Hústermelés

Szarvasmarha

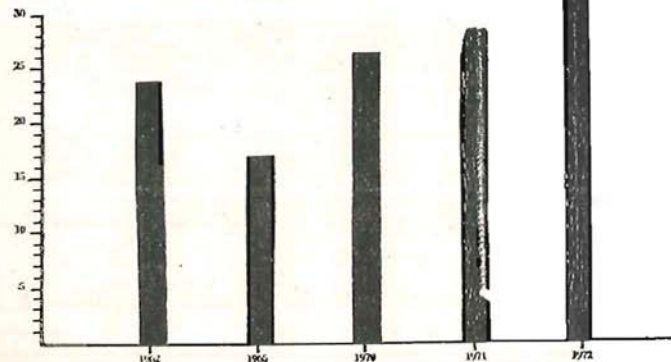

Műtrágya

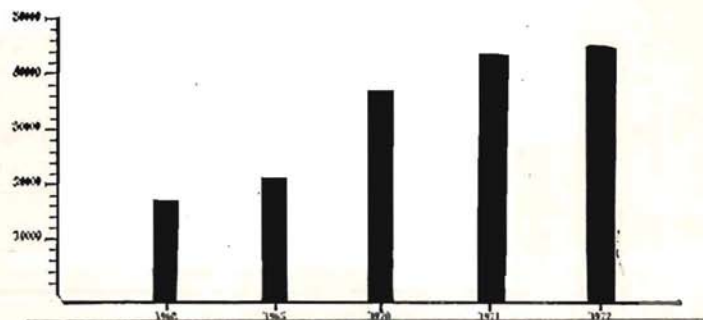

JELLEMZŐ ADATOK

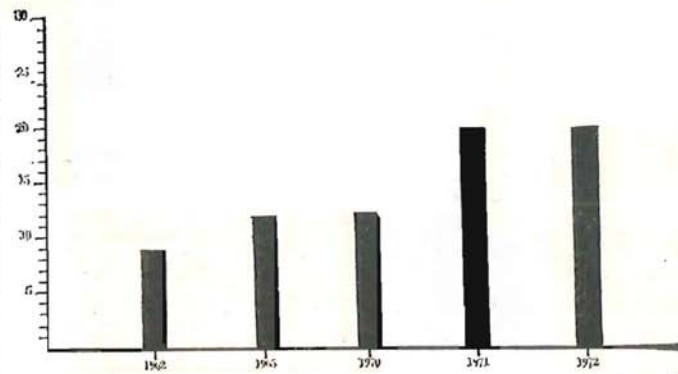
Őszibúza

Tagok részesedése

Kukorica

AZ 1965. ÉVI ZÁRSZÁMADÁSRÓL

1966 februárjában összegezték a Búzakalász Tsz-ben az 1965. évi gazdasági munkáról készített mérlegbeszámolót, jelentést. Ebben megállapította a közgyűlés azt, hogy a tsz 4133 holdon gazdálkodott. A közös munkában 363 tsz-tag vett részt. Segítették a munkájukat a családtagok, a nyugdíjasok és a járadékosok is. A foglalkoztatott családtagok száma elérte a 167-et. A nyugdíjasok és a járadékosok létszáma elérte a 105-öt. A növénytermesztés és az állattenyésztés árbevétele 8,7 millió forint, a tervezettnél valamivel kevesebb.

Ebből részesedésre 5 millió 49 ezer forintot fordítottak. Az egy tagra eső részesedés 13 854 forint volt, 303 forinttal több, mint a megelőző esztendőben. Földjáradékra már 171 ezer forintot tettek félre.

A beruházások közül kiemelkedik a 300 férőhelyes juh-hódály készítése, egy kút ásása, a gyümölcsöskert körülkerítése, cefréstartály betonozása és a peresi határrészben a darálószín felújítása. Az építőbrigád a közös munkák mellett a tagok családi ház építésében is jeleskedett. 1965-ben hat családi házat bővítettek, újítottak fel, emeltek melléképületeket és így tovább.

Figyelemreméltó, hogy beruházásokra az évi jövedelem 10 százaléka helyett 15,2 százalékot fordítottak. A szövetkezet bevételeiből úgy gazdálkodott, hogy teljesítette az állammal szembeni szerződéses kötelezettségét, kifizette az adót, visszafizette az egyéb hiteleket is.

Mind ezek azért érdemelnek figyelmet, mert az 1965-ös esztendő a maga gondjával nem tartozott a legkönnyebbek

közé. A vetésekkel általában a tavaszi rossz időjárás következtében megkéstek. A kedvezőtlen időjárás főleg a rizs, a napraforgó, a lucernamag, valamint a cirokszakáll bevételeihez fűzött reményeket tépázta meg.

Az 1965. évi bevételekből a szövetkezet elkezdte a gépek vásárlását. Összesen 19 traktora volt már a tsz-nek, s így majdnem az összes termelőfolyamatot saját berendezéseivel végezte. Az aratásban segédkeztek a gépjavító állomás kombájnosai. Ebben az időben, mivel a szövetkezet anyagi helyzete nem engedte meg, hiányzott a javítóbázis. Ezért a gépek teljes műszaki ellátására szerződést kötöttek a Gyomai Gépjavító Állomással.

Az 1965. évi rendkívüli időjárás nagyban hátráltatta a gépek munkáját a szövetkezet határaiban. Nyáron, aratás idején sok csapadék hullott, ezért a betakarítást csak úgy tudták befejezni, hogy 300 hold búzát a tagság kiskaszával aratott le.

Összel tovább nehezítette az időjárás a betakarítási munkákat. A kukorica törése elhúzódott, a tagok egyrésze 1966 januárjában még törte a kukoricát. A közgyűlésen a becsületes helytállásért nagy elismerésben részesítették azokat, akik fáradhatatlanul dolgoztak, télen a hó alól mentették az igen értékes termést.

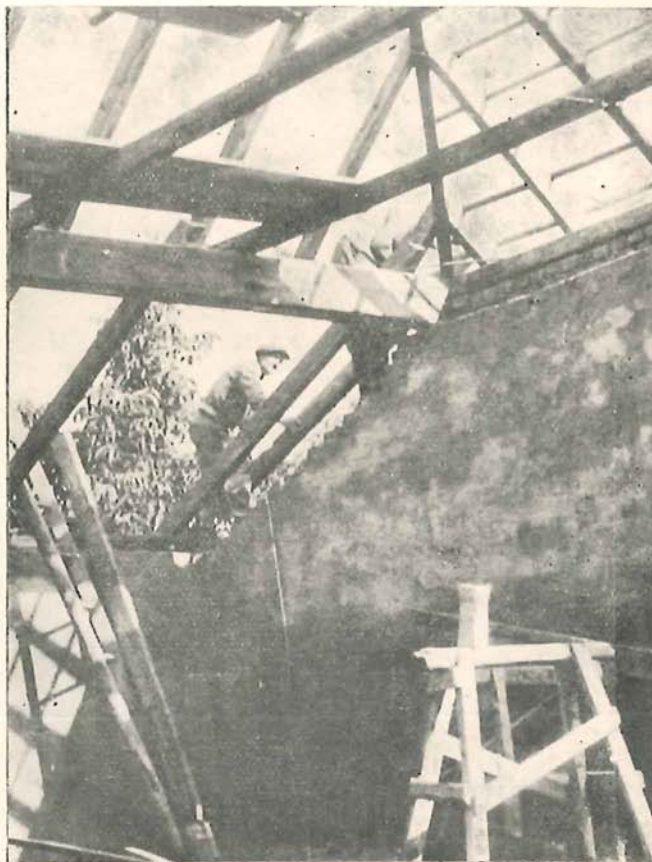
A Párt Központi Bizottsága és a Kormány 1965-ben takarékosági évet hirdetett. A zárszámadás alkalmával a tsz vezetősége külön értékelte az ezzel kapcsolatos szövetkezeti munkát. Megállapította, hogy jelentős előrelépés történt a takarékoságban, az anyag-, az alkatrész-felhasználásban.

A SZÖVETKEZET ERŐSÖDÉSE

A Lenin Tsz kialakulása csaknem két évtizedet vett igénybe. Az emlékezetes alakulóülésen, 1948 szeptemberében, a kishaszonbérlek szövetkezetéből néhány hét leforgása alatt létrejön a hármas típusú Petőfi Tsz. Négy éven át gazdálkodott ez a közösség, általában mindig javuló eredményekkel. Szorgalmas, jó munkájukkal Endrőd lakossága előtt vonzóvá tették a szövetkezeti életformát. Gazdálkodásukat elismerték, példamutatásuk nyomán ugyanabban az időben több tszcs alakul: Ady, Új Élet, Egyetértés, Hunyadi, Kossuth, Szabad Föld. Amikor 1952-ben tagosították Endrőd határát azért, hogy a szövetkezeteknek lehetőleg összefüggő táblákban alakítsák ki a területeket, ennek során kapta meg a Petőfi Tsz a nagylaposi uradalmat, amely előzőleg a Béke Tsz-é volt. A Petőfi Tsz területe így egy összefüggő egységet képezett, csaknem 1500 holdon.

A tagosított határrészben nehezen bontakozik ki a szövetkezeti ember munkája, mert télen a víz, nyáron pedig az aszály akadályozta a több termeléshez vezető utat. Az elemi károk jelentősen pusztítottak. A szövetkezet fejlődése 1954-től gyorsult fel. Szakemberek munkábaállításával az akkori kornak megfelelő agrotechnika alkalmazásával, műtrágya-felhasználással, felújított vetőmagvak vetésével elkezdődött a terméshozamok növekedése. Az egy munkaegységre jutó érték 28,28 forintra növekedett, a szövetkezet közös vagyona pedig meghaladta a 3,5 millió forintot.

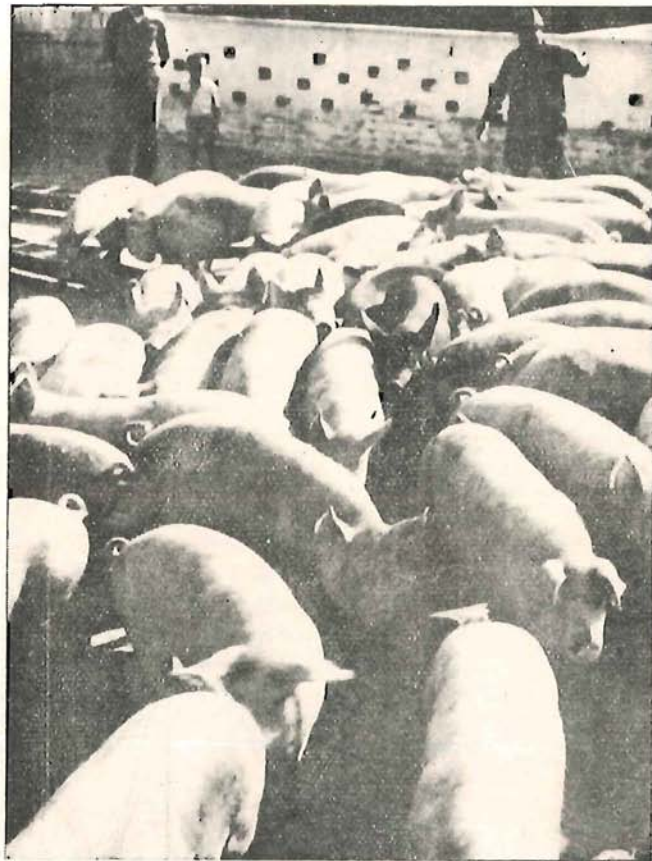
Jelentős esemény játszódott le 1955-ben Endrődön. Az 582 holdon gazdálkodó Rákóczi Tsz tagsága, miután több

éven át bevételi hiánnyal zárta az évet, elhatározta, hogy egyesül a Petőfi tsz.-el. Az egyesült szövetkezet a Búzakalász nevet vette fel. Területe 2192 holdra növekedett. A tsz.-ben dolgozó családok száma 222, melyből 250-en dolgoztak a közösen. A tsz. közös vagyona megközelítette a 10 millió forintot, az egy munkaegységre jutó részesedés 1965 végén ugrásszerűen 41,68 forintra szökkent.

Csaknem egy évtizeden át gazdálkodott ingadozó, változó, de jövedelmező eredménnyel a Búzakalász Tsz. A nagy megrázkódtatásokat fel sem vette. Sőt amikor felmerült annak a gondolata 1956-ban, hogy fel kell bomlasztani a szövetkezetet, a tagság egyöntetűen állt ki a közös mellett és nem engedett utat a szövetkezeti élet megsemmisítésére törekvőknek. 1967-ben a Búzakalász és a Dózsa Tsz. egyesül. Ekkor alakul meg a Lenin Tsz. Az összes földterület ekkor 6692 holdra növekedett, 707 tagja lett a szövetkezetnek, és 30 millió 880 ezer forint vagyona. A tsz. gazdasági erejét tanúsítja, hogy az egyesülés évében már 560 szarvasmarhát, 120 lovat, 1525 sertést, 990 juhot gondoznak. Rendelkeznek három teherautóval, 32 traktorral, egy személygépkocsival. A kertészeti üzemág eléri a 117 holdat, csaknem 800 holdon rendezkedtek be öntözéses termesztésre. Termőre fordult a Kocsor-hegyi gyümölcsös is, melyet Liziczai József irányításával gondoznak.

Az elmúlt negyedszázad alatt különös gonddal kezelték az endrődi Lenin Tsz.-ben a közös vagyon fejlesztését. Igen jelentős erőfeszítéseket tettek a terméshozamok növelésére, az állattenyésztés fellendítésére. Mindezeket az eredményeket beruházások árán valósították meg. Létrehozták az építőbrigád, amely saját kivitelben készítette el a gazdasági

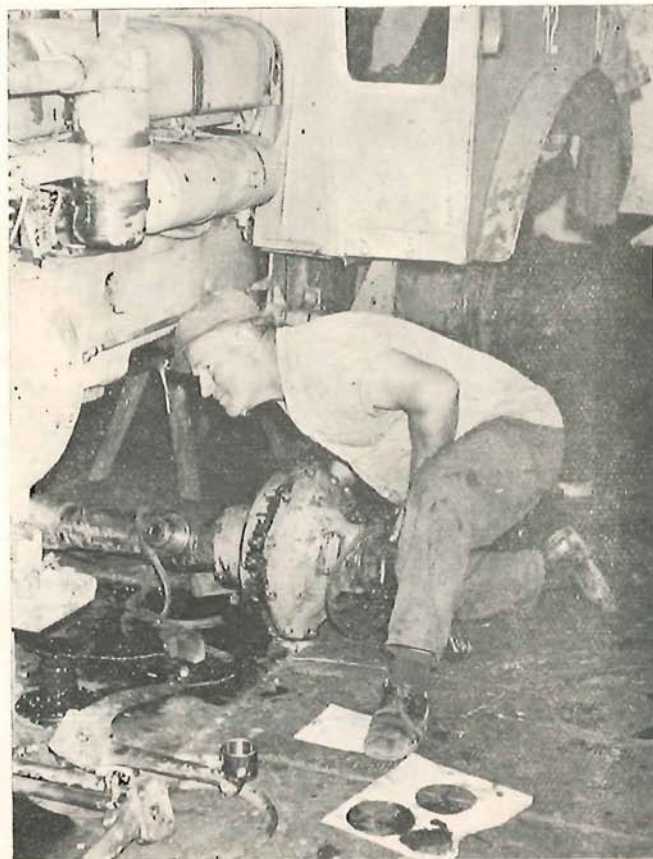
épületeket. Ezekben rögvest megszervezték a termelőmunkát. Csakis így születhettek meg azok az eredmények, melyek az állati termékértékesítésben az endrői Lenin Tsz-nek rangot, elismerést szereztek. A termelésben olyan ágazatokat fejlesztettek ki, melyek a helyi természeti adottságokhoz simulnak. Fellendül a juhászat, a sertéstenyésztés és a szarvasmarha-tenyésztés. A 60-as évek derekán ezek az ágazatok már magukon viselik a szakosodás irányát. Az épületeket már akkoriban egy tömbbe csoportosítják az endrődiek, külön a juhászatnak, külön a sertés- és külön a szarvasmarha-tenyésztésnek. Az ágazat bevételeivel jól megalapozzák a 70-es évek kezdetét.

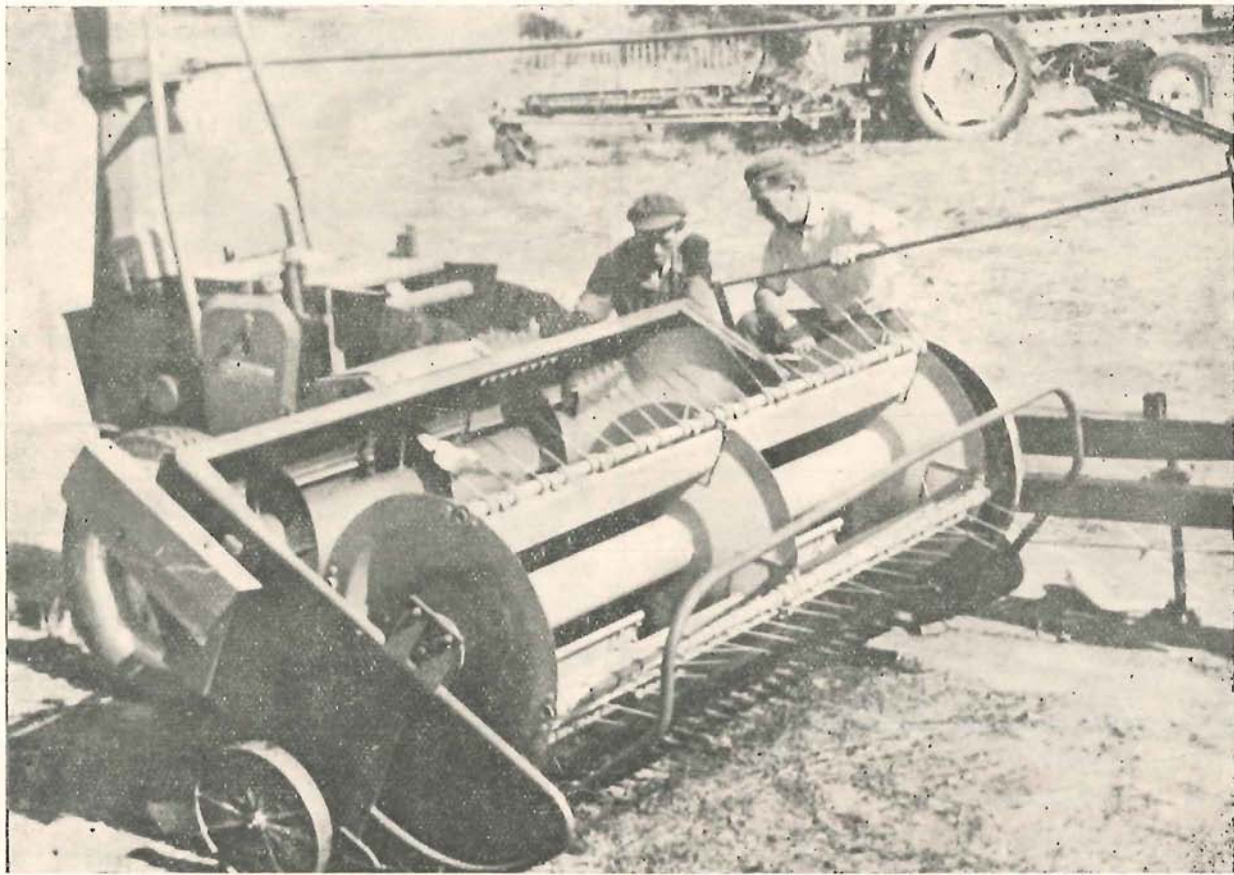
Az állattenyésztés mellett mind jobban szakosodik a növénytermesztés, melyet lényegében könnyít a mezőgazdaságban kibontakozó kémiai, technikai forradalom. Korszerű gépeket vásárolnak a Lenin Tsz gazdái, olyanokat, melyek a nehéz fizikai munkától mentesítik őket. A takarmányt járva-silózó géppel takarítják be, rendfelszedő pótkocsival gyűjtik össze a szénának szárított lucernát, vörösherét. A búza termesztését automatizálják. Olyan gépsorokat vásárolnak, melyek szinte kizárják az ember nehéz fizikai munkáját. Láncfalpas tartkoros, gumikerekes vontatók, korszerű műtrágyaszóró berendezések, vetőgépek, kombájnok és bálázógépek alkotják a gépsort.

Ezekkel egyidőben olyan szociális intézkedéseket tesznek, melyek a munkakörülményeket javítják. A peresi üzemegekben és máshol üzemi öltözőt, fürdőt építenek, így a dolgozók utcai ruhában érkehetnek a munkahelyre, átveszik a munkaruhát s a munka befejezésével zuhanyoznak, átöltöznek és úgy térhetnek haza.

A dolgozók ellátása javul. Az idény-üzemikonyhát szinte esztendőről esztendőre megnyitották. Ennek hasznosságát a nyári munkákban érezte leginkább a közösség. A jó ellátás következtében a tsz-tagok szívesen vették igénybe. A családtagokat is kiszolgálták jó minőségű étellel, ha azok a szövetkezetben dolgoztak. Ez a magyarázata annak, hogy munkaerőgonddal még a legigényesebb ágazatokban sem küszködött a Lenin Tsz. Az asszonyok, a lányok s általában a fiatalok a nyári időben szívesen vállaltak munkát, hiszen a közösség a jó édesanya gondosságával viselte sorukat.

A FEJLETT TERMELÉSI MÓDSZEREK TÉRHÓDÍTÁSA

Jellemző az endródi határra, hogy a zömében rossz talaj-adottságokhoz igen szélsőséges éghajlati viszonyok társulnak, ami külön nehezítette az itt dolgozó parasztság élet- és munkakörülményeit. Ezt a hátrányos örökséget kellett a megalakult termelészövetkezetnek tovább vinni. A kezdeti fejlődést nagyon nehezítette, hogy nem rendelkeztek a nagyüzemi vezetéshez szükséges tapasztalatokkal, nem, vagy csak igen kis mértékben álltak rendelkezésre megfelelő termelőeszközök, nem volt műtrágya, növényvédő szer.

A nehézségek ellenére mégis fejlődött a termelészövetkezet, tagjai lényegesen jobban éltek, mint a felszabadulási időszakot megelőzően bármikor. A szövetkezet fejlődésében ugrásszerű változás kezdete 1968 januárjára esik. Az egyesülés és a gazdaságirányítási reform szinte egyidőben következett be. A gazdaságirányítás bevezetése következtében megszűntek az addig érvényben levő, tervgazdálkodásból adódó kötöttségek, és így teljesen kibontakozhatott a nagyüzemi gazdálkodás előnye. 1968-ban az összevont termelőszövetkezet vezetőségének és szakvezetőinek az volt a fő feladata, hogy a gazdaságirányítás szellemének megfelelően szabja meg a termelőszövetkezet fejlődésének legjobban megfelelő növénytermesztési és állattenyésztési feladatokat.

Tekintsük át a főbb ágazatokat.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

A fejlesztés leggyorsabban járható útjának a növénytermelés látszott. Ezen belül is különösen a kenyérgabona termésátlagának gyors növelése. Első feladat az volt, hogy a kenyérgabona termesztésének komplex feladatát oldjuk meg. Így került sor a termelés technológiai kidolgozására és megvalósítására. Ma már elmondhatjuk, hogy ezt a feladatot sikeresen oldottuk meg. A 8—10 mázsa/kh-s termésátlag csak rossz emlékeknek tűnik. A kh-kénti 20 mázsa termésátlagot állandósítani tudtuk.

A továbbfejlődés zálogának tekintjük, hogy a tudomány újabb és újabb eredményeit termelőszövetkezetünkben az üzemi adottságoknak megfelelően bevezetjük. A közeljövő egyik fontos feladata, hogy a búzatermesztésben a fajtaváltás a biztonságos és magasabb termésátlaggal párosuljon.

Fontos szerepet kapott a növénytermelés szerkezetének felülvizsgálata, és az olyan növények termelésének megszüntetése, amelyek nem voltak jövedelmezőek vagy kis területen való termelésük a nagy ágazatok rovására ment. Ezért több növény termelésétől eltekintettünk, ilyenek voltak a cirok, a burgonya, a mák, a cukorrépa.

A külső információ és a belső üzemi lehetőségeink felmérései alapján arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy a kukoricatermesztést kiemelt ágazatként kezeljük. Ennek szellemében minden évben növeljük a kukorica-termőterületet. A nagyobb területen is minden évben tudtuk az egy kh-ra eső hozamot növelni. Termelőtechnológiánk két részre oszlott: egyrészt fenntartottuk a hagyományos részesművelést oly mértékben, ahogyan azt a tagság igényelte. Másrészt bevezettük a nagyüzemi kukoricatermelés tech-

nológiáját, alkalmazva a csőtörös kukoricatermelést. A nagyüzemi kukoricatermelés érdekében sikerrel alkalmaztuk a komplexbrigád megszervezését, amely egyben a szocialista brigádmozgalomban is részt vesz. A korszerű agrotechnika bevezetését nagy mértékben segítette a szocialista brigád tagjainak a jó hozzáállása. A kukoricatermesztési ágazatunk ma már stabil, biztonsággal lehet rá tervezni, és ez a növénytermelés árbevételének egyik biztos összetevője.

A nagyüzemi kukoricatermelés technológiájának kidolgozásával egyidőben került sor szocialista brigád szervezésére. A szocialista brigád 1969. május 19-én alakult 10 fővel. Olyan célkitűzéssel, hogy termelőmunkájuk példás elvégzésén túl a szocialista emberre jellemző tulajdonságokat erősítsék: a kollektivitást, a társadalmi munka szerepét, gyorsítsák a politikai és általános ismereteket. Igényük legyen saját magukra és környezetükre. Szakvezetéssel igyekezzenek jól, összehangoltan dolgozni, vállalt kötelezettségeik teljesítésében.

A brigád minden évben eleget tett a vállalt kötelezettségének, a termelési tervét túlteljesítve, megkapta a feltételekben biztosított, a túlteljesítésért járó prémiumot. A brigád jó munkájával az első évben elnyerte a szocialista brigád címet és oklevelet, majd a következő évben a Zöldkoszorú cím kitüntetését. Minden remény meg van arra, hogy a jövőben is megfelelő kitüntetésben részesüljön. Jó munkája nagymértékben közrejátszott abban, hogy termelőszövetkezetünk az elmúlt években igen jó eredményeket ért el a kukoricatermesztésben.

1971-ben alakult a rizstermelésben dolgozók szocialista brigádja 15 fővel. Az első évben ez is elnyerte a szocialista brigád címet és oklevelet. Az ezt követő évben saját hi-

bájukon kívüli okok (időjárási tényezők) következtében nem tudták termelési tervüket teljesíteni. Ennek ellenére a brigád tagjai munkájukat folyamatosan, lelkiismeretesen végezték, dolgoznak ma is, bízva abban, hogy jó munkájuk eredményeképpen a jövőben tervüket túlteljesítve, jó eredményeket tudnak felmutatni.

Termelőszövetkezetünk vezetősége a jövőben is minden támogatást megad a szocialista brigádmozgalom fejlesztésére, a meglévő brigádok erősítésére. A lehetőségek felmérése alapján újabb munkaterületeken szorgalmazza a szocialista brigádmozgalom kiszélesítését. A szocialista brigádmozgalom továbbfejlesztésére a szakmai vezetés a továbbiakban is fontosnak tartja a szocialista brigád tagjainak szakmai és politikai nevelését. Rendkívül fontos a brigádok munkájának rendszeres értékelése és eredményük népszerűsítése.

A növénytermelés hozamainak növelése és árbevételének fokozására nagy erőfeszítéseket tettünk a műtrágya felhasználásának növelésére. Nagy összegeket fordítottunk különböző kémiai anyagok vásárlására és felhasználására. A beruházásra szánt pénz jelentős részével a gépesítést erősítettük, illetve új gépek vásárlására használtuk fel. További fejlődésünkben döntő jelentőséget tulajdonítunk a komplex gépsorok kialakításának. Tovább kívánjuk fokozni a műtrágya és a különböző növényvédő szerek felhasználását.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Termelőszövetkezetünk gazdálkodásában nagy mértékben befolyásoló tényező az állattenyésztés eredményeinek alakulása. Állattartásunkat teljes egészében az alapító tagok, majd később a belépő tagok által tsz-be behozott jószágokkal és a vásárolt állománnyal alapoztuk meg. Az állattenyésztés fejlődését igen sok tényező nehezítette. A többször fellépő különböző fertőző állatbetegségek, a férőhelyek létesítésének gondja nehezítette munkánkat. Nem rendelkezünk kellő szakmai tapasztalattal, ami alapfeltétele a nagyüzemi állattartásnak. Hátrányosan befolyásolta a fejlődést az állattenyésztésben alkalmazott ingadozó árpolitika is. A sok nehézség, probléma ellenére mégis azt kell megállapítanunk, hogy összességében állattenyésztésünk fejlődött, napjainkban az állattenyésztés évi árbevétele eléri az évi 15 millió forintot!

Külön érdemes foglalkoznunk a szarvasmarha-ágazat fejlődésével, mely különösen sok problémával küszködött, ennek ellenére mégis azt kell mondjuk, hogy erőfeszítéseink eredményesnek bizonyultak, különös tekintettel a húshasznú szarvasmarha-tartási program megvalósítására. Termelőszövetkezetünk ez irányban szerzett tapasztalatait sok más mezőgazdasági üzemnek átadta. Szarvasmarha-ágazatunk fejlesztését az elmondottakon kívül nagy mértékben nehezítette az a körülmény, hogy férőhelyeink a tsz területén szétszórva találhatók. Ez nehezíti a nagyüzemi munkaszervezés megvalósítását.

Az épületek szétszórtsága és korszerűtlensége készítette arra termelőszövetkezetünk vezetőségét, hogy a szarvasmarha-ágazat fejlesztésére egy helyen, a nagylaposi üzem-

egységben új korszerű tartási és takarmányozási elveknek megfelelően létesítsen szarvasmarhatartó telepet. Így került sor a húshasznú szarvasmarha-tartási program — ami DÁLIA néven vált ismertté — megvalósítására.

Az ismert üzemi problémák mellett hátrányosan befolyásolta a szarvasmarhatartást az időközben elavulttá vált árpolitika. A visszahúzó erők ellenére termelőszövetkezetünk a szarvasmarha-ágazatot kiemelten kezelte. Az ágazat eredményének javítására elhatároztuk, hogy a tehének egy részét gulyatartásos borjúneveléssel hasznosítjuk. E módszerre való átállásban elképzeléseink és a Magyar Mezőgazdaságban megjelent „Naszályi példa” sok azonosságot mutatott. Elhatározásunk megvalósítására 1971 májusában került sor. A téma megvalósítására öt termelőszövetkezet társulást hozott létre. A társulás elnevezése Húshasznú Szarvasmarhatenyésztő Termelőszövetkezetek Közös Vállalkozása, HSZV. Rendelkeztünk azokkal az alapvető feltételekkel, amelyek az új módszer bevezetését lehetővé tették: brucella és tbc-mentes állomány, öntözéses legelő. A célkitűzés három fő feladatra irányult: tartási (kötetlen), takarmányozási (önellátás), tenyésztési (a magyartarkán belül a húsarány javítása). E hármas feladat megvalósításának egy közös elnevezést adtunk, „DÁLIA”-program.

TARTÁSTECHNOLÓGIA

A mi rendszerünkben egy olyan istálló és hozzátartozó, etetésre alkalmas takarmánytároló-teret kellett építenünk, amely a kötetlen tartás korszerű feltételeinek megfelel. A téli takarmányozást önetetéses módszerrel, a nyári takarmányozást legeltetéssel oldjuk meg. Az istálló tervezésénél több olyan szempontot kellett figyelembe venniük, amely a kötetlen tartás mellett a mezőgazdaságban jelenleg alkalmazott technikai felszerelések (széna, siló, tárolás, istálló-trágyának tolólappal való eltávolítását lehetővé teszi).

TENYÉSZTÉSI FELADATOK

A magyartarka húsformáinak javítását azzal biztosítjuk, hogy az anyai vonal a magyartarka marad, míg az apai vonal a húspiac igényeinek megfelelő típus. Az előhasú üszöket úgy vesszük tenyésztésbe, hogy azok 24—26 hónapos korra leellenek. A bikaborjúkat 12—13 hónapos korukban 550—560 kg-os élősúlyban az exportigényeknek megfelelő minőségben értékesítjük.

TAKARMÁNYOZÁS

A gulyatartásos borjúnevelési programunkban egyik szempontot az képezi, hogy az állatok mind a téli, mind a nyári időszakban a takarmányt önkiszolgálással kapják meg. A téli takarmányozásra fűszilázst, részben ösgyep, másrészt telepített gyepterület hozamából csinálunk. A fűszilázs jó minőségét a beltartalmi vizsgálatok igazolják. A hiányzó nyomelemek, ásványi anyagok pótlását a pápai laboratórium vizsgálata alapján megfelelő premix-etetéssel pótoltuk.

A nyári takarmányozás kizárólag legelőre alapozott. A tehének a telepről villanypásztor által kiképzett felhajtó úton

mennek a legelőre. A legelőt szakaszokra felosztottuk. A legeltetés villanypásztor segítségével, adagolt módszerrel történik. A tehének szabadon járnak éjjel-nappal a legelőre. A legeltetés ideje nincs korlátozva, kisebb esők vagy harmat sem akadályozza. Esős időben a major mellett lévő ösgyepen legeltetünk. A legeltetés egész időszaka alatt gabonaszalmát és nyalósót biztosítottunk.

A szarvasmarha-programunk további megvalósítására új férőhelyek építését irányozzuk elő. A növendékmarhatartásban bevezetett új tartástechnológiát tovább finomítjuk, különös tekintettel a legelőgazdálkodásra.

A baromfitartást termelőszövetkezetünkben megszüntettük. Nem állt rendelkezésünkre a szükséges férőhely. Újak létesítése nem látszott gazdaságosnak, ezért termelőszövetkezetünk vezetősége úgy döntött, hogy a baromfiágazatot felszámolja.

SERTÉSTARTÁS

Az egyesülést megelőző időszakban is mind a Búzakalász, mind a Dózsa Termelőszövetkezetben hagyománya volt a nagyüzemi sertéstartásnak. Ezeket a hagyományokat és a meglévő sertéstartásra alkalmas férőhelyek kapacitását figyelembe véve, szerveztük sertéstenyésztésünket. A többször fellépő ragadós száj- és körömfájás nagyon hátráltatta a sertéstenyésztés fejlesztését. A kocaállományt teljes egészében újra kellett cserélnünk, ami természetesen maga után vonta a hízóalapanyag elmaradását.

Fejlődésünkben fontossá vált az állategészségügyi problémák megoldása. Következésképpen a tenyésztői munka javítása. Fontos kérdésnek tekintjük a takarmányozás továbbjavítását, etetési technológiánk korszerűsítését.

SEGÉDÜZEMI TEVÉKENYSÉG

Az elmúlt évek tapasztalata egyértelműen meggyőzött bennünket arról, hogy a nagyüzemi gazdálkodás kulcskérdése a gépesítés hatékonysága.

Ebből a felismerésből termelőszövetkezetünk vezetősége a beruházásra szánt pénz nagy részét a gépesítés fejlesztésére, illetve felújítására használta. Ezek az erőfeszítések azt eredményezték, hogy termelőszövetkezetünk rendelkezik kellő műszaki felkészültségű szakgárdával, kellő létszámú erő- és munkagépparkkal, ami biztosítja, hogy az átlagosnál nehezebb körülmények között is a feladatokat elvégezzük.

ÜZLETI KAPCSOLATAINK

A termelőszövetkezet gazdasági tevékenysége folytán megtermelt, illetve előállított termékeit nagyobb részt állami vállalatok részére értékesíti, egy bizonyos részét saját gazdaságában további termelésre fordítja, a fennmaradó részét pedig tagjainak készpénzért, vagy munkájuk díjazásukért adja. Ezzel a tagság háztáji árutermelését segíti.

Az áru értékesítésének, különösen a gazdaságirányítás reformjának bevezetése óta, nagy a jelentősége. Az azt megelőző időszakban a megtermelt áru egyrészét az államnak kötelező beadásként kellett leadni, másik részét tagjainknak munkaegységre, mint munkadíjat adtuk ki. A termelőszövetkezeti mozgalom korábbi éveiben teljesítettünk még az ÁMG részére terménykiadást, továbbá a kivetett földadót is természetben kellett fizetnünk.

Az új mechanizmus bevezetése óta mind nagyobb jelentősége van a vállalatokkal való szerződéses, illetve a nem szerződéses áruforgalomnak, a velejáró szerződések kötésének. Sajnos, e tekintetben még mindig nem teljes a vállalatokkal való egyenrangúságunk, mivel a legtöbb esetben az általuk összeállított kész szerződéseket hozzák, amit a termelőszövetkezet vezetőinek csak alá kell írni. Módosításokat nem szívesen fogadnak el.

A vállalatokkal történő áruforgalmazás — eladás, vásárlás — a termelőszövetkezet termelésének fejlődésével egyre tágabb körre tágul és nagyobb volumenben jelentkezik. Igyekszünk a vállalatok felé történő értékesítésben a termelőszövetkezet érdekeit minél teljesebben érvényesíteni. Ez általában sikerül is. Igaz ugyan, hogy a termelvényün-

ket felvásárló szervezetekben legtöbbször szabott árakkal találkozunk, mégis vannak bizonyos mozzanatok, amikor a tsz érdekének megfelelő és igazságos elintézését tudunk kialakítani. Ezek a különböző módon történő minősítésekre való odafigyelésben, szárítási díjak elszámoltatásában, szállítási távolság tényleges elszámoltatásában, a tárolási díjak elszámoltatásában jelentkeznek.

A termelés szakosodásával a kevesebb növény termelésével partnervállalataink száma csökkent, de egy-egy vállalattal az ügyletek mennyisége jelentősen megnövekedett. Elég, ha azt megemlítjük, hogy egy-egy növényféléseleg termés-átlaga duplájára, vagy annál többre is emelkedett, továbbá azt, hogy a megnövekedett állatállomány szinte teljes abraktakarmány-szükségletét vásárlásból fedezzük, ugyanakkor az ennek alapanyagául szolgáló, korábban csereterményként leadott hagyományos termény teljes mennyiségét értékesítésként számoljuk el. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a hatalmasan megduzzadt, saját géppallosmány vásárlását, ezeknek egyre több és több üzemanyag-igényét, elhasználódásuk miatt több és több alkatrész-igényét különböző vállalatokkal történő partneri forgalmazásból elégítjük ki.

GABONAFELVÁSÁRLÓ ÉS -FELDOLGOZÓ VÁLLALAT:

Termelőszövetkezetünk profiljából adódóan legjelentősebb üzleti partnerünknek — mind eladás, mind felvásárlás terén — ez a vállalat tekinthető. A termelőszövetkezet területének több mint 30 százalékán kenyérgabonát, csaknem 30 százalékán takarmánygabonát, ezenkívül jelentős területen rizst és napraforgót termelünk, így szükséges egy olyan állandó jellegű és biztos partner, aki a fenti termelvényünkre minden mennyiségben biztos vevő. Igaz ugyan, hogy a kenyér- és takarmánygabonából tagjaink részére igényüknek megfelelő mennyiséget biztosítunk, azonban a fejlettebb agrotechnika alkalmazásával bekövetkezett átlagtermés-növekedés évről évre nagyobb mennyiségű vállalati értékesítést eredményez.

Ennek bizonyítására felsoroljuk a kenyérgabona-értékesítés három különböző évbéli mennyiségét:

1961		1968		1972				
Tsz	össz. ter. menny. 100 kh	Tsz	össz. ter. menny. 100 kh-ra	Tsz	össz. ter. menny. 100 kh-ra			
4322	4464	103	6692	7946	119	6720	23 377	348

Mint a fentiekből kitűnik, úgy az abszolút mennyiség, mint a 100 katasztrális holdra vetített mennyiség is jelentősen növekedett. Megnövekedett ennek a betakarítási, tisztítási és szállítási igénye is. Természetesen a sokkal nagyobb mennyiségnél esetleges minőségi felár elszámoltatása, vagy el nem számoltatása jelentős forintkiesést eredményezhet. Ettől még nagyobb az eltérés a takarmánygabona- és a kukorica-értékesítésnél, mert ezekből a ter-

ményekből korábban csak az igényelt cseretermény-mennyiséget szállítottuk le, ma azonban mintegy 250 vagonnal forgalmazunk.

A rizsértékesítés esetében mennyiségi változás évek óta nincs, csak a korábbi évek közötti ingadozás szűnt meg, szinte azonos mennyiséget értékesítünk évenként.

Napraforgó-értékesítésünk korábbi, évenkénti ingadozása szintén megszűnt. Az utóbbi három évben egyenletesen és igen jelentős mennyiséget értékesítettünk.

E vállalattal hasonlóan jelentős a vásárlói kapcsolatunk is. Az utóbbi időben a hízóállat-állományunk szinte teljes egészénél tápetetésre térünk át, amit saját keverő hiányában a vállalatnál szerzünk be. A vásárlás mennyisége évente eléri a 140 vagon, amelynek kiszállítása, pénzügyi rendezése, minőségének figyelemmel kísérése nagy feladatot jelent.

Termelőszövetkezetünk földrajzi elhelyezkedésénél fogva a vállalat két kirendeltségével — Gyoma és Túrkeve — tart kapcsolatot. Mindkét kapcsolat jónak ítéltető. Igyekszünk lehetőségeinkhez képest maximálisan eleget tenni vállalt kötelezettségeinknek, ugyanakkor tsz.-ünk érdekeit is érvényesítjük.

BÉKÉSCSABAI KONZERVGYÁR:

Termelőszövetkezetünk megértve a Kormány programját, ezért évről évre növeli a zöldségtermelő területét és ezekre értékesítési szerződést köt a konzervgyárral. Különösen kedvező lehetőségünk van a zöldborsó-termesztésre, mely üzemszervezés szempontjából is előnyös. A zöldborsó-terület vetési és betakarítási időszaka az egyéb növények elé esik, ezáltal sikerült a munkacsúcsot széthúzni. Bevételi összegét tekintve, igen jó eredményű ágazatnak tekinthető, mert 16 mázsa/katasztrális holdas átlagtermésével, ötforintos felvásárlási átlagárával nagyobb hozamú az egyéb növényeknél. Nem elhanyagolható ennél a növénynél, hogy rendkívül jó előveteménye a búzának.

A partneri kapcsolat igen jó a gyárral. Szerződéses feltételei, átlagárai elfogadhatóak.

E gyárral szerződünk paradicsomtermesztésre és -értékesítésre is. Ez a szerződés a jelenlegi fajta választék és termelési színvonal mellett nem előnyös, azonban tagjaink foglalkoztatása miatt föltétlen szükséges.

Partneri kapcsolatot tartunk még fenn a Vetőmagtermelő és Értékesítő Vállalattal egyrészt aprómag-termesztésre, másrészt különböző nemesített vetőmagvak vásárlására. Az aprómag-termesztési szerződésből származó bevételeink sajnos területünkhöz képest nem jelentősek, melynek okai egyrészt éghajlati, másrészt technológiai okokkal magyarázhatók. Annál jelentősebb kiadási összeget tesz ki évről évre a különböző vetőmagvak vásárlása, melyek az intenzív termelés velejárói. Nagyobb termésátlagokat csak ezekkel tudunk elérni. A vásárlásra fordított összeg állandóan emelkedik, jelenleg 1,3 millió forintot tesz ki.

E vállalattal kapcsolatunk jó. A megrendelésnek időben eleget tesz, minősítéseit eszköz hiányában bírálni nem tudjuk.

ÁLLATFORGALMI VÁLLALAT:

A növénytermelés után az állattenyésztés termelőszövetkezetünk fő profilja, melynek volumene egyre közelít a növénytermesztéséhez. Célunk, hogy azt el is érje. Ez pénzbevételeink tervszerű és egyenletes biztosítására is szükséges. A vállalattal történő üzleti kapcsolatunk a hizóállat értékesítésében merül ki. Különösen jelentős hizómarha- és hizósertés-értékesítésünk mennyisége, de az utóbbi időben — részben árváltozás, részben szemléletváltozás miatt — emelkedik bárányértékesítésünk is. Hízómarha-értékesítésben törekszünk az exportra, egyrészt a magasabb árviszonyok, másrészt helyi átvétel és minősítés miatt. Az utóbbi időben ez aránylag jól is megy. Sajnos a múlt év végén és ez év elején bekövetkezett fertőző állatbetegség elterjedése miatt az átadás-átvétel nem volt zavartalan. Átadásra kész állatainkat csak több hónapos késedelemmel vették át, s ebből eredő kárunkat sem térítették meg.

A vállalattal történő forgalmazásunk, a növénytermelés-től kisebb mértékben ugyan, de évről évre növekszik, amit az alábbi számokkal illusztrálunk:

Hízómarha:

1961		1968			1972			
Tsz		Tsz			Tsz			
össz. ter. menny.	100 kh	össz. ter. menny.	100 kh	össz. ter. menny.	100 kh	össz. ter. menny.	100 kh	
q	kh-ra	q	kh-ra	q	kh-ra	q	kh-ra	
4322	544	13	6692	618	9	6720	1031	15

Hizósertés:

4322 931 22 6692 1809 27 6720 2544 38

Elemezve a fenti számokat látjuk, hogy termelőszövetkezetünk az állatállomány, ezen belül az állatértékesítés állandó növelését megvalósította. Kivétel az 1968-as év, amikor a tsz egyesülése miatt elsődleges cél az állatállomány minél nagyobb mérvű fejlesztése volt, még a hizóállat-értékesítés terhére is. Megfelelő férőhelyek előállítás után a fenti számok tovább növelhetők, ami a tsz pénzügyi stabilitására szükséges is.

A vállalattal kapcsolatunk jó, minősítésével általában egyetértünk, az esetleges félreértéseket az átvétel alkalmával a helyszínen rendezzük. Fizetési határidejét a vállalat betartja, emiatt részünkről még peresítés nem történt.

ÁLLATTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSÉG:

A közelmúltban is már jelentős üzleti kapcsolatunk volt a felügyelőséggel, egyrészt tenyészállat-értékesítésre, másrészt tenyészállat-vásárlásra. Ez a kapcsolat a jövőben egyre inkább erősödik, főleg a tenyészmarha-értékesítésben, ugyanis termelőszövetkezetünk igen jelentős szarvasmarha-állományból csak a tenyésztésre nem alkalmas, selejtállatokat hízlalja meg. A tenyésztésbe fogható nőivarú szarvasmarhákat már most is, de később a törzskönyvezés beindítása után még inkább tenyészállatként értékesítjük. Ennek előnye, elsősorban tartási módban (legeltetés), másodsorban jelentős ártöbbletében jelentkezik.

A tenyészállat-vásárlásnál volt igen jelentős kapcsolatunk a felügyelőséggel. Termelőszövetkezetünk tehénállományát mentesítette a különböző betegségektől, a sertésállományt pedig a brucellától. Emiatt nagylétszámú tenyészállat-vásárlásra kényszerült. Feltehetően ez a kapcsolatunk a jövőben csökken, reméljük, a beszerzett állomány hosszabb időre megoldja tsz-ünk tenyészállat-beszerzési gondjait.

A korábbi években tsz-ünknek ezeken kívül igen sok vállalattal volt kisebb üzleti kapcsolata, ez a szakosodás nyomán csökkent, sőt meg is szűnt.

Üzleti kapcsolatunk forint összegű kimutatásától, illetve több éves összehasonlításától eltekintettünk amiatt, mert az árak időről időre változnak, és csak az így történt megfigyelés helytelen következtetésre adhat lehetőséget. Helyesebbnek láttuk esetenként a mennyiségi összehasonlításokat, amit alkalmaztunk is.

Ugyanígy jelentős üzleti kapcsolatot tartunk fenn, csak sajnos nem bevétel, hanem kiadás vonatkozásában az AGROKER Vállalattal. Itt mennyiségi összehasonlítást nem tudunk tenni. Ezért az évenkénti forgalmazás összegét soroljuk fel, amiből az árváltozásokból adódó növekedést kiszűrve, kiadásaink növekedését láthatjuk.

A forgalom összege évenként:

Év	Összeg
1969	5 685 millió forint,
1970	6 850 millió forint,
1971	7 680 millió forint,
1972	8 033 millió forint.

A fenti összegben mind az alkatrész-vásárlásra, mind a gépvásárlásra fordított összeg szerepel. Ha az államilag elismert 6—18 százalékos áremelkedést is figyelembe vesszük, akkor is látnunk kell, hogy mennyiségi növekedés is történt, amire magyarázat a gépállomány állandó növekedése és az egyre nagyobb elhasználódása.

Jelentős és állandó üzleti partnerünk — igaz egyoldalúan az ÁFOR —, ahonnan üzemanyagot vásárolunk. E téren az utóbbi időben árváltozás ugyan nem volt, de mennyiségileg többet és mind többet fogyasztunk. A forgalom összege meghaladta az 1200 millió forintot.

A felsoroltakon kívül még több mint 100 különböző vállalattal tartunk fenn általában jó üzleti kapcsolatot. A végzett szállításért, szolgáltatásokért időben fizetünk, s tőlük a díjakat mindenkor időben beszedjük. Így kötbérgény sem részünkről, sem részükről eddig nem volt.

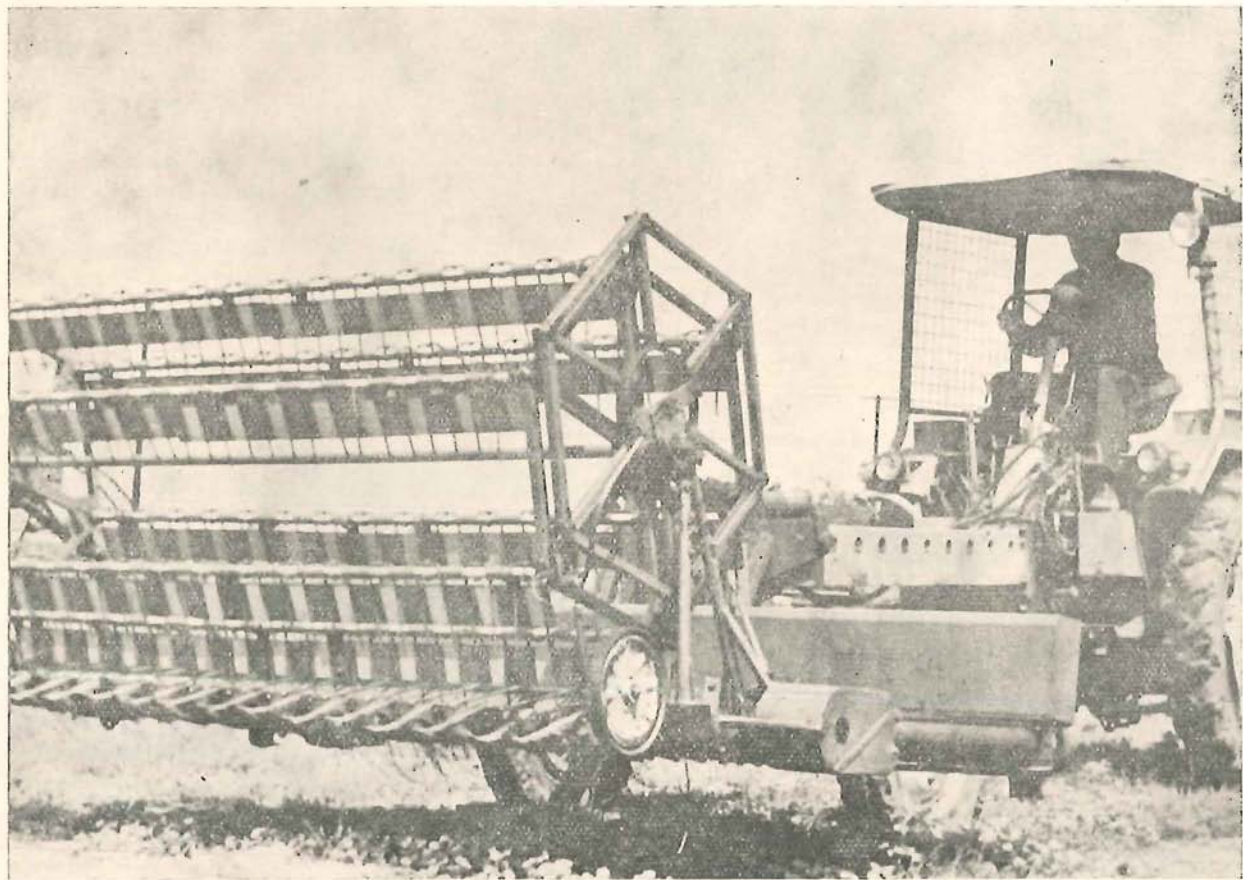
A borsó aratása mindig a legnehezebb munkák közé tartozott. A vetőmagnak termesztett növényt kezdetben kézzel húzgálták fel a talajból, nyútták. Később kaszával vágják rendre. A kaszát szinte a földön kellett csúsztatni, hogy az értékes termést betakaríthassák. Az érett hüvelyek gyakran szétnyíltak, elpergett a mag. Azután meg évről évre csökkent a jó kaszások száma, így a tsz-nek gondoskodnia kellett egy olyan betakarító gépről, amely minimális veszteséggel, kiváló minőségű munkával vágta le, rakta rendre az értékes termést. Ilyen jó gépnek bizonyult a borsóarató is, melyet RS 09-es traktorra szereltek. Ez a gép mentesítette a tagságot az igen nehéz fizikai munkától, ezért a szövetkezetiek előtt ez a gép mindig nagy becsben áll.

A kertészeti üzemág gépesítése is számottevő. 1972-ben a konyhakerten kívül 50 holdon termeltek paradicsomot, 130 mázsa átlagtermést értek el. Jól jövedelmezett a paradicsommag-termesztés is. A paradicsom alakú paprikában a paprikavész igen jelentős kárt okozott. Ennek ellenére a kertészeti üzemág csaknem teljesítette éves tervét, az itt dolgozók munkáját nagyban könnyítette a palántázó gép. Ezt egy MTZ típusú traktorra szerelték, amely óránként 300 méteres sebességgel vontatta s a rajta ülők segítségével a palántázás munkafolyamata meggyorsult.

A zöldségtermesztés fellendítésére a meghirdetett kormányprogram lehetőségeit kihasználva, készül a Lenin Tsz. A szabadföldi kertészkedés mellett mind nagyobb területet fednek be fóliával, hajtatnak primört a helyi lakosság ellátására és értékesítésre. A Békéscsabai Konzervgyár és a Hűtőház jó partnere a szövetkezetnek a tartósításra alkalmas zöldség termesztésében és feldolgozásában.

Szociális épület

A SZÖVETKEZET VÁLASZTOTT SZERVEINEK MUNKAJA

Termelőszövetkezetünk az utóbbi években igen erőteljesen fejlődik. Jelentős eredmények születtek a termelésben, az összvagyonban, fokozatosan emelkedett tagságunk jövedelme, javultak szövetkezetünkben a munka- és a szociális feltételek. Évről évre több anyagi eszközt tudunk fordítani tagságunk kulturális, szociális igényeinek kielégítésére. Sokat javult tagságunk fegyelmezettsége, szocialista öntudata, jóírányban fejlődött szakmai-politikai felkészültsége.

Ebben a fejlődésben jelentős feladatot és szerepet töltenek be a termelőszövetkezet választott testületei.

Termelőszövetkezetünk legfőbb testületi szerve a közgyűlés, mely a tagok összességéből áll. Az alapszabályban rögzítettük, hogy mely kérdések tartoznak kizárólagosan hatáskörébe, mikor és hogyan hívható össze, mely ügyek döntését ruházhatja át a küldöttgyűlés hatáskörébe.

Termelőszövetkezetünk közgyűlése rendszeresen évente tárgyalja, hagyja jóvá a termelési tervet, fogadja el az éves munkáról szóló beszámolót, a zárszámadást. Dönt a tsz fejlődését meghatározó fontos kérdésekben, esedékes időszakoknak megfelelően 4—5 évenként választ vezetőséget, bizottságokat, küldötteket. Termelőszövetkezetünk taglétszáma 620 fő. Ennek ellenére tagságunk megjelenése, közgyűléseken való aktívítása, fegyelmezettsége jónak értékelhető. Közgyűlésünk megfelelően érvényesíteni tudja feladatát, betölti szerepét. A tagok megfelelő módon élnek jogaikkal, kritikai segítő szándékú észrevételeik elhangzanak. Javas-

lataik a lehetőség határain belül megvalósításra kerülnek. Közgyűléseken, mint fórumon érvényesül a jó munkáért az elismerés, a dicséret, ugyanakkor figyelmeztetés, kritikai megjegyzés is éri a közösséggel ellentétes magatartást, tevékenységet. Mint legmagasabb fórum, fontos nevelőszerepet is betölt a tagság körében. A termelőszövetkezeti egység megteremtésének irányában pedig meghatározó szerepe van.

A küldöttgyűléseket féléves időszakokban hívjuk össze. Minden tíz tag után egy négy évre választott küldött képviseli a tagságot. Ezen túl a vezetőség, az ellenőrző bizottság tagjai, az állandó jellegű bizottságok elnökei vesznek részt a megbeszéléseken. Feladatköre ugyancsak az alapszabályban előírt. Napirendjein az időszakonkénti termeléssel kapcsolatos kérdésekről szóló beszámolóok szerepelnek.

Küldött tagtársaink részvétele, aktivitása jónak értékelhető. Közvetlenül belefolynak a termeléssel kapcsolatos napi kérdésekbe, az éves feladattervek összefüggéseinek értékelésébe. Több kérdés, válaszadás elhangzik a hogyanokban és a miértekben. Választ kérnek egy-egy ügyben, mit tesz a vezetőség, vagy mit tett a szakvezetés konkrét dolgokban, miért nézi el azt, vagy azt a fegyelmezetlenséget, mulasztást. A vezetőség döntéseiről tájékoztatást ad, meghatározott kérdésekben pedig döntését kéri a küldöttgyűlésnek. Felvilágosítást nyújt több fontos politikai, gazdaságpolitikai, népgazdaságot, kollektívát és a tagok érdekét érintő kérdésekben. Mozgósít a közvetlen termelési feladatok végrehajtására. Dicsér vagy elmarasztal az érdemeknek megfelelően.

A termelőszövetkezet általános hatáskörű választott testületi szerve a 15-tagú vezetőség. Ez összetételében átfogja szövetkezetünk valamennyi munkaterületét. Életkornak, foglalkozásnak megfelelően két nő a tagja. Üléseit rendszeresen havonta tartja, minden olyan kérdéssel foglalkozik, amely hatáskörébe tartozik. Beszámoltat, beszámol, értékel, dönt, kidolgoz fejlesztési terveket, javaslatot tesz a tsz érdekeinek védelmére. Munkájában kellő aktivitás tapasztalható. Igényli tagjaitól és a szakvezetőktől, hogy közvetlen kapcsolatukon keresztül a tagság véleményét, felvetését, hangulatát a munkaterületekről a vezetőséggel ismertessék. Választ kér konkrét kérdésekre. Tájékoztatót ad a tagságnak. A vezetőség tagjai a termelőmunkában való részvétellel, példamutatással mozgósítják a tagságot a határozatok megvalósítására.

A vezetőség az üzemi pártvezetőséggel igen szoros kapcsolatban áll. Évente több alkalommal együttes üléseket szervez a két vezetőség, fontos, tsz-t érdeklő politikai, gazdasági kérdésekben együttesen dönt. A különleges feladatok megoldására — az alapszabálynak megfelelően — bizottságokat szervez.

A szociális bizottság héttagú. A tagság szociális ügyeinek, helyzetének ellenőrzése, javítása a főfeladata. Hozzá tartozik javaslattétel segélyezésekre, idős tagok helyzetének vizsgálata.

Háztáji bizottságunk ötfős. Feladata a tagság háztáji kérdéseivel kapcsolatos ügyek szervezése, súllyal a háztáji állattartásra, takarmányellátásra, szerződések kötése, különböző akciók szervezése. A közös és a háztáji kapcsolatának helyes értelmezése.

Versen-, oktatási és kulturális bizottságunkban öt tsz-tagunk dolgozik. Feladatuk: a szövetkezeti tagság körében a szocialista munkaverseny, a brigádmozgalom szervezése, eredményeik tudatosítása, a versenyvállalások nyilvántartása, értékelésre javaslattétel a vezetőségnek az érdemi döntésekre. Oktatással, tapasztalatcserékkel kapcsolatos célok, feladatok kidolgozása, ennek ismertetése a tagság körében, a szakvezetéssel összehangolt elképzelések, javaslat-tételek kidolgozása a vezetőségi ülésekre. További feladata a tagság kulturális igényeinek a lehetőségekkel való összehangolása. A vezetőség bizottságainak munkája igen jelentős. Munkájuk eredményei lényegesek, ez évben sok lehetőség kihasználatlan.

Az ellenőrző bizottság tevékenysége az alapszabályban meghatározott hét fővel működik, a közgyűlés öt évre választja a tagság köréből. Munka végzésére éves programot dolgoz ki. Vizsgálatait, üléseit ennek megfelelően végzi. Ellenőrző tevékenysége kiterjed az egész termelőszövetkezet belső tevékenységére. Az ellenőrző bizottság a közgyűlésnek van alárendelve, tehát annak tartozik felelősséggel. Tagjainak összetétele, felkészültsége, emberi magatartása, jó erkölcsi alapot biztosít az ellenőrzések lefolytatására. Munkájuk végzésében bírják a tagság bizalmát, támogatást kapunk a szakvezetőktől. Az ellenőrzésben szerzett tapasztalataikat, észrevételeiket jegyzőkönyvben rögzítik, a vezetőséggel ismertetik. A megállapított hiányosságokban felelősök felé a vezetőség segítségével intézkednek.

A szövetkezeti döntőbizottságban ugyancsak hét tsz-tagot választott meg a közgyűlés. Ez az egyik legfiatalabb bizottságunk. Feladata: a termelőszövetkezet, a tag, a családtag

és az alkalmazott között keletkezett vitákban a döntés, amelyek a jogokkal és kötelezettségekkel függenek össze, továbbá a fegyelmi és a kártérítési ügyek meghatározott körének elemzése, intézkedések kidolgozása. Rövid, alig egyéves működése folytán már több esetben ülésezett. Volt ügy, amelyben döntést kellett hoznia. Munkája még elég kezdeti jellegű. Tagságunk előbb is megoldást talál egy-egy ügyben még mielőtt a bizottsághoz kellene fordulnia. Konkrét munkájukat, tevékenységüket ügyrend szabályozza.

A nőbizottság hét főből áll. Munkája a szövetkezeti életben újszerű. A nőbizottság elnöke tagja a termelőszövetkezet vezetőségének is, és szoros kapcsolatban van az üzemi pártszervezet vezetőségével. Tevékenységét az alapszabályban sokoldalúan rögzítettük. Éves feladatainak teljesítésére külön munkatervet dolgoz ki.

Szövetkezetünkben az ismertetett testületek, fórumok jó munkájával valósul meg, jut érvényre a szövetkezeti demokrácia. E szinteken részben személyes, másrészt közvetett formában mód van bekapcsolódni a szövetkezet ügyeinek intézésébe, a tagság jogainak érvényesítésébe. A pártszervezet politikai, irányító, nevelő, segítő munkája érvényesül e bizottságokban az azokban dolgozó kommunistákon keresztül. A pártszervezet rendszeresen beszámol-tatja a választott testületekben dolgozó párttagokat a végzett munkáról, felkészíti őket arra, hogy méltóan képviseljék a párt politikáját. Így érvényesíti pártszervezetünk a szervező és a termelést ellenőrző munkáját.

1957-ben az MSZMP agrár tézisei megszabták az egész magyar mezőgazdaság fejlesztésének, fejlődésének fő irá-

nyát. Mint fontos politikai kérdéssel, a mezőgazdaság helyzetével kiemelten foglalkozott pártunk VIII—IX. kongresszusa. Mezőgazdaságunk jelenlegi helyzete, a termelőszövetkezetünkben elért nagy eredmények, a megtett út igazolta a párt szövetkezeti politikájának helyességét. E határozatok szellemében született meg az állami támogatások sora mellett az egységes szövetkezeti törvény, melynek alapján készítettük el a szövetkezet alapszabályát. Szövetkezetünk alapszabályát e törvény alapján 1972-ben módosítottuk, amely meghatározta szövetkezetünk vezető testületeinek munkáját, érvényre juttatva a szövetkezeti demokráciát. Ezen alapszabály gyakorlati megvalósulásán nevelődik, formálódik egész szövetkezetünk tagságának tudata, gazdag-szik érzelmi világa.

Hosszú utat tett meg szövetkezetünk 1948-tól napjainkig. Jelentős állomások voltak a fejlődésnek egy-egy egyesülés, felfejlesztés, de mindig megfelelő módon ki tudta alakítani szövetkezetünk tagsága a fejlesztés irányát, a feladatok megoldásához meg volt a közös akarat, az ügy iránti felelősség, a megértés a tagság és a vezetőség között. Így jutottunk mindig előbbre. Ezért nem tudták megingatni, elteríteni szövetkezetünk tagságának döntő többségét a szövetkezeti mozgalomba vetett elhatározásától sem, 1953-ban, sem pedig 1956-ban.

Szövetkezetünk tagsága ezekben az időkben féltve őrizte, védte a szövetkezetet, a közöst. Ez a hétköznapi életből szerzett tapasztalat a szövetkezeti mozgalommal való elkötelezettségben tudatosult. A hosszú évek munkájával összehozott gazdasági alap^{szervezet} szolgált a szövetkezeti mozgalom teljes kiteljesedéséhez, a mezőgazdaság teljes átszervezésének

(megvalósításához,) itt Endrődön is.

Jelentős állomása volt szövetkezetünknek, amikor 1968-ban az endrődi Dózsa Tsz és a Búzakalász Tsz egyesüléséből létrejött a Lenin Tsz. Ennek alapján alakult ki mai nagyságrendje, szervezett kerete. Ezt az egyesülést az élet, a társadalmi változások, olyan szükségszerűen vetették fel, mint amilyen érdeke volt a dolgozó parasztság szövetkezetekbe való tömörülésének. Az egyesüléssel tényleges nagyüzemi keretek jöttek létre. E szervezeti egység létrejötté, anyagi erők összegezése jól szolgálta a magasabb terméseredmények elérését, termelési ágak, egységek kialakítását.

Termelőszövetkezeti tagságunk munkafeltételei, szociális körülményei jelentősen megváltoztak, állandóan javulnak. Mindezek napjainkban végzett termelőmunka gyakorlati eredményeiből valósulnak meg, válnak valósággá azok az elképzelések, amelyekért oly hosszú időn át csak vágyódtak a dolgozó emberek. Ezen eredmények ismeretében tisztelettel és megbecsüléssel tekint termelőszövetkezetünk tagsága a 25 évvel ezelőtti kezdőkre, és az évek hosszú során át kemény munkában kifáradt idős tagtársainkra, nagy megbecsüléssel őrizzük munkájukat.

TOVÁBBI TERVEINK

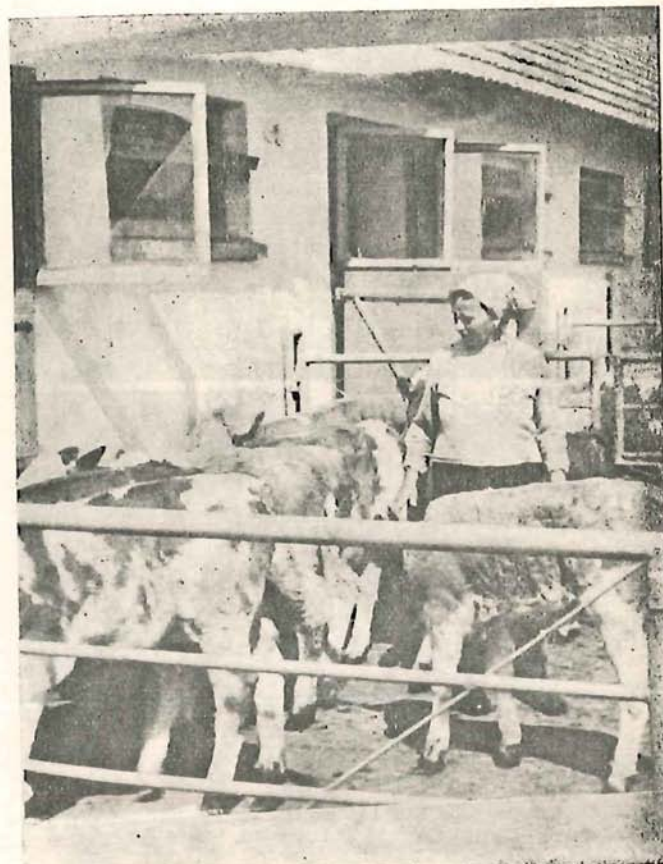
Legfontosabb feladatunk tovább haladni az elkezdett úton, tovább erősíteni tagságunk szövetkezeti hitét, szeretetét. Az eltelt évekhez hasonlóan tovább javítani, szilárdítani a tsz-demokráciát, fejleszteni, ápolni szövetkezetünk jó hírnevét és annak hagyományait. Növelni szövetkezetünk vagyonát, védeni tagságunk egységét, munkaszeretetét.

Elért eredményeink mindinkább nagyobb feladatként adják, hogy továbbra is törekedjünk a nagyobb hozamok elérésére. Növeljük a terméseredményeket, csökkentjük egy-egy termék önköltségét. Ennek érdekében állandóan javítani szükséges a gazdaságosságot.

A növénytermelés szempontjából vizsgáljuk az újabb fajták termesztését. Biztosítuk a helyes és szakszerű tápanyag-gazdálkodást, a növényvédő szerek megfelelő alkalmazását, korszerű termelési eljárások továbbfejlesztését, a korszerű üzem- és munkaszervezési elvek gyakorlatát. Továbbra is törekednünk kell terményeink veszteségmentes, gyors betakarítására, a mezőgazdasági munkák gyors elvégzésére nagyobb teljesítményű gépek beszerzésére, a technikai bázis továbbfejlesztésére, a növénytermesztés munkafolyamatainak gépesítésére. Nagy gondot kell fordítanunk a megtermelt termények tárolására, tárolóhelyek bővítésére, gabonaszárító megépítése útján is.

Külön gonddal ügyelünk a zöldségtermesztés hozamainak emelésére, a minőség javítására.

Az eladásra kerülő zöldség értékesítésénél partnereinket válasszuk meg és azokkal jó kapcsolatot alakítsunk ki. A növénytermesztésnél nagy gonddal figyeljük a takar-

mánytermesztést. Az állatállomány részére elegendő és jó minőségű takarmányt termelünk. A takarmánytermesztés szervezésénél minden esetben figyelemmel kísérjük a háztáji állomány igényeit, és ezek részére is biztosítjuk a megfelelő takarmányt, főleg a szemes abrakot. A továbbiakban is nagy figyelemmel kell lenni az országos és a megyei ötéves tervek irányszámaira, de figyelemmel kell kísérnünk a megye 15 éves fejlesztési irányszámait is.

Termelőszövetkezetünk az elmúlt 25 évben nagy gondot fordított az állattenyésztésre. Eddigi fejlesztésünkben is messzemenően figyelembe vettük a párt és a kormány határozatait a húsprogram megvalósítására. A létszámnövelésen túl törekedtünk a hozamok emelésére, az új technológia és tartási mód helyes megválasztására. Ilyen új módszerként került bevezetésre a sertéshízlalásnál a szárazdara etetése, a szarvasmarhatartásnál a kötetlen önkiszolgáló módszer elterjesztése. Új módszerként került bevezetésre a kötetlen bikahízlalás, mely módszerrel az elmúlt években szép eredményeket értünk el. Törekedtünk a férőhely korszerűsítésére, az olcsóbb férőhelyek építésére és annak továbbfejlesztésére. Az állattenyésztésen belül a szarvasmarhával, juhtartással és sertéstartással foglalkozunk.

Termelőszövetkezetünkben 1949-ben határozták el a szarvasmarhatartást, melynek alapján 12 törzstenet vásároltak. Jelenlegi szarvasmarha-állományunk közel 900. Az említett két számadat is mutatja, hogy az elmúlt időkben nagy gondot fordítottunk a szarvasmarhalétszám növelésére. Jelenleg 285 tehenet gondozunk. A tehenészetnél kettős tartási módszert vezettünk be. Az említett tehenlétszámból 160-at hagyományosan tartunk, 125-öt pedig kötetlen tartással. Amint már említettem, e kettős tartást

továbbra is jónak találjuk, viszont a kötetlen tartást kívánjuk fejleszteni. 1975 végére a kötetlenül tartott tehenek száma eléri a 200—250-et. Ezzel egyidőben az összszarvasmarha-létszámot 1000—1200-ra növeljük. Célul tűztük; a DÁLIA-programban tartott tehenek évente egy-egy borjút adjon úgy, hogy választási súlyuk eléri a 260 kilogrammot.

Célkitűzéseink között szerepel a sertéshízlalás is. Ezt indokolják a meglévő férőhelyek. Fontos feladatként kezeljük, hogy a szétszórjt sertéstelepeinket fokozatosan megszüntetjük, így egy sertéstelepet alakítunk szövetkezetünk területén. Ennek megvalósítására már az elmúlt években is jelentős intézkedéseket tettünk. A kocalétszámot 245-ről — a IV. ötéves terv végére — 300—320-ra kívánjuk növelni. A kocalétszám fejlesztésével el kívánjuk érni, hogy a jelenlegi 2100 hízősertés létszámát a IV. ötéves terv végére 3000-re emeljük. Ezért célul tűztük a malacsaporulat javítását, új férőhelyek építését, a tartási és a tenyésztőmunka állandó javítását. A fejlesztéssel egyidőben kialakítjuk a zárt teleprendszert.

Juhtartásban a létszám adott, ezért a minőség javítására, a hozamok növelésére, a bárányoztatás javítására kell törekednünk.

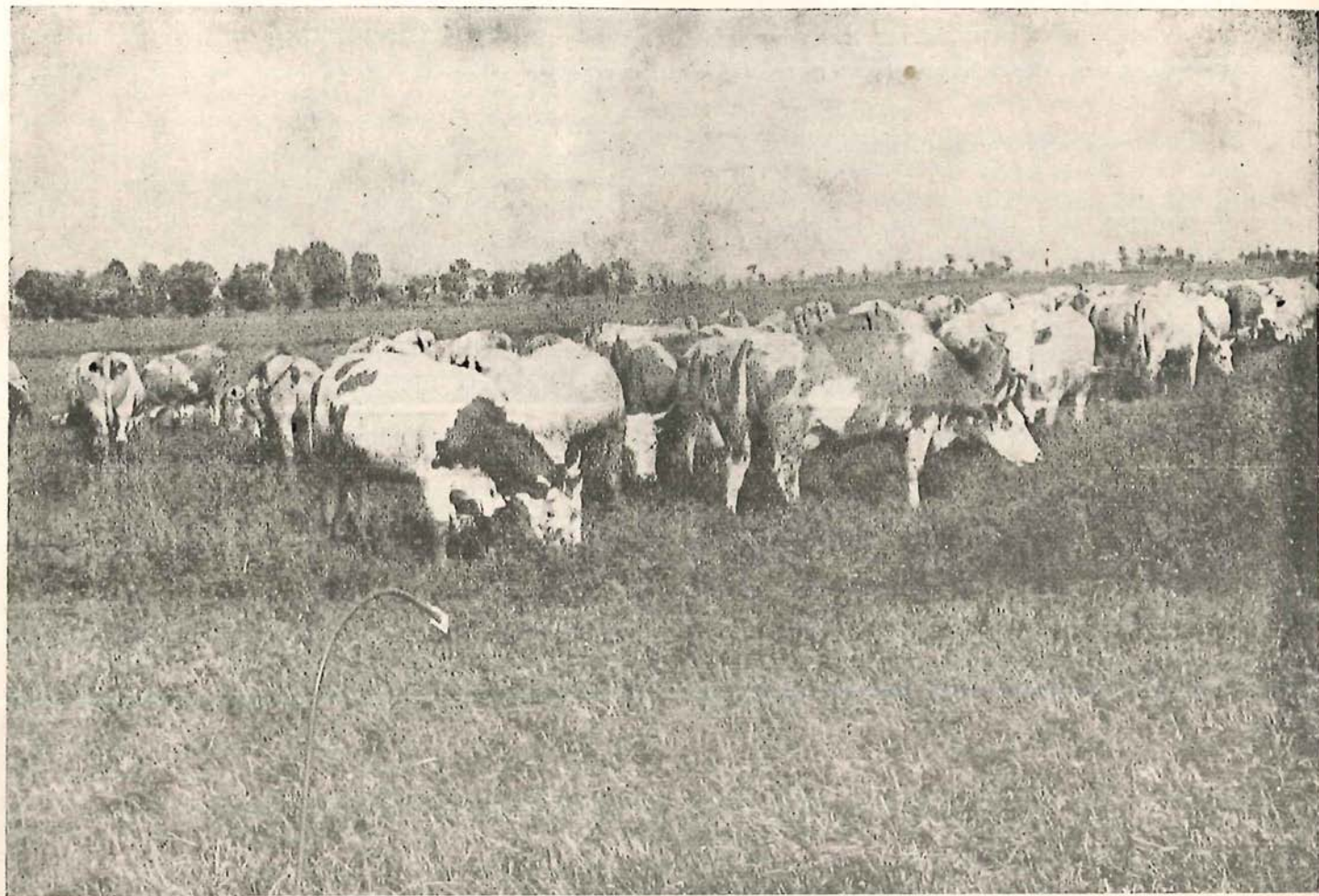
Az állattenyésztésnél különös gonddal kell lennünk — az állatbetegségek megelőzésére, a higiénia betartására. A dolgozók szakmai, politikai nevelésére.

Termelőszövetkezetünk jelenleg is nagy létszámú gépparkkal rendelkezik. A gépparkunk összértéke jelenleg 20 millió forint. Célunk, hogy gépesítéssel a növénytermesztés és az állattenyésztés gépi igényeit maximálisan kielégítsük. Törekszünk a meglévő gépek maximális kihasználására. Már eddig is nagy gondot fordítottunk a gépesítésben dol-

gozók szakmai képzésére, melyet az elkövetkezendő években tovább kívánunk folytatni.

Fontos feladatnak tekintjük, hogy szövetkezetünk egész gazdálkodásában jobban érvényesüljön az értékelő és elemző munka. Kritikusan, következetesebb vizsgálódással mérjük egy-egy ágazat eredményeit, fogyatékoságait. Minden vonalon jobban kell érvényesítenünk a személyes felelősséget. Állandóan vizsgáljuk a munkafeltételeket, tagjaink egészségügyi és munkavédelmi helyzetét. Fejlesztjük a szocialista brigádmozgalmat, gondot fordítunk a munkaverseny értékelésére és a jó eredményt elérő brigádok jutalmazására, a nő- és ifjúságpolitikai párt- és kormányhatározatok gyakorlati megvalósítására, a tagság jövedelmének növelésére, kulturális igényeink jobb kielégítésére.

A szarvasmarha-tenyésztésben számottevő eredmények születtek az utóbbi években. A Lenin Tsz részt vett a Húshasznú szarvasmarha-tenyésztő Tsz-ek közös vállalkozásának létrehozásában, az úgy nevezett DÁLIA-programban. Új istállókat, kiegészítő épületeket készítettek s ezzel a 817 szarvasmarhából 500-at már e program keretében a legkorszerűbb módon tartanak, gondoznak.

MI JELLEMEZTE AZ 1972. ÉVI GAZDÁLKODÁST?

Az elmúlt 25 esztendőre az igazi koronát az 1972. évi zárszámadás tette fel. A Lenin Tsz-ben olyan terméseredményeket értek el, melyekre a szövetkezet fennállása óta nem volt példa. A búza átlagtermése holdanként meghaladta a 20 mázsát. A takarmánygabona holdanként 13,4 mázsával termett. A kukorica kereken 850 holdon díszlett. Az átlagtermés 31,3 mázsa májusi morzsoltnak felel meg. A termés hozamok növelésére 80 holdon megöntözték a kukoricát. A növénytermesztésben dolgozó szocialista brigád 32,2 mázsa holdankénti termést ért el. Sőt mi több, az 500 hold háztáji kukorica átlagosan 50,5 mázsa csöves termést adott. A nagyüzemi gazdálkodás kézzelfogható bizonyítékai ezeknek.

Az árúnövények közül a rizs, a napraforgó szintén javította a növénytermesztésből származó bevételeket. A siló-kukorica holdanként 190 mázsát hozott. Összesen 330 vagon szilázst készítettek az állatállománynak. Ez a nagy mennyiségű takarmány kiváló beltartalmú, és elegendő az időközben lényegesen növekedett állatállománynak.

A szalastakarmányok termesztésében a 780 hold lucerna érdemel szót. Szénából holdanként 18 mázsát, lucernamagból pedig összesen 100 mázsa termesztésére vállalkoztak. Tervüket majd hogy nem teljesítették.

A kertészeti kultúrák közül a 128 hold konzervborsó termesztés érdemel szót, ezenkívül a fajtaborsó termesztése a vetőmag vállalatnak. Paradicsomból 50 holdat terveztek és 130 mázsa holdankénti termést értek el. Általában a kertészeti üzemág teljesítette a terméstervben megszabott

feladatokat. A kertészkedés mind nagyobb mértéket ölt Endrőd határában. A szabadföldi zöldségtermesztés mellett a fóliaházakban szervezett hajtás is jövedelmezővé válik.

Összességében a növénytermesztés a tervezett 22 millió 173 ezer forint helyett 23 millió 108 ezer forint árbevételt hozott. A különbözet 985 ezer forint a túlteljesítés javára.

A növénytermesztés magas hozamainak nyitja a talajerő-utánpótlás és a legkorszerűbb agrotechnikai berendezések alkalmazása. Az 1972-es évben 3 millió 747 ezer forintot költenek műtrágya vásárlására, többet, mint 1971-ben. Kémiai anyagokat a növénytermesztés hozamainak fokozására 886 ezer forintban szereznek be. Ez csaknem 220 ezer forinttal több, mint 1971-ben.

Az állattenyésztési célkitűzések között szerepelt a szarvasmarha-állomány gyarapítása, a hozamok javítása, a férőhelyek bővítése, korszerűsítése, a DÁLI-program továbbfejlesztése. A juhászatban a gypjúhozam növelése, a pecsenyebarány értékesítésének növelése, a speciális tenyésztési eljárások meghonosítása.

Egy esztendő is elegendő volt ahhoz, hogy a kormány által meghirdetett szarvasmarha-programból az endrődiek erejükhöz mérten részt vállalhassanak. Hasznos törekvésüket tanúsítja a szarvasmarha-állomány növelése. Év elején összesen 693 szarvasmarhát tartottak. Év végén 817-et.

A tehénlétszámot 191-ről 201-re növelték. Mindezt olyan körülmények között hajtották végre, hogy a továbbtenyésztésre alkalmatlanokat selejtezték. A saját állomány 223 borjút ellett. A háztájból 124 szopósborjút vásároltak fel. 187 hízómarhát értékesítettek.

A sertésstenyésztésben az állatmegbetegedések ellenére szintén számottevő eredményeket könyvelhetnek el. A különböző járványok jelentős károkat okoztak, a kocalétszámot mégis növelni tudták saját szaporulatból. Az év eleji 243 anyakoca helyett év végén 1972-ben 269-et gondoztak. Értékesítettek 2200 hízosertést, 2543 mázsa súllyal. A sertés-telepen kocaszállást, bekötőutat készítettek s megépítették az üzemi utat is. A hízlaldában áttértek a szárazdara etetésére, különböző önetetők segítségével.

A juhászat is kedvező eredményekkel zárta az esztendőt. Gyapjából juhonként 5,4 kilót nyírtak. A bárányok egy kiló gyapjút adtak. A szaporulat 1249 bárány volt, melyből 1130-at értékesítettek. A bárányok javából 100 jerkét választottak ki a kiöregedett anyák pótlására.

Az állattenyésztés árbevétele a tervezett 12 millió 281 ezer forint helyett 12 millió 462 ezer forintra alakult, vagyis a tervezettnél 181 ezer forint a többletbevétel.

A termelőszövetkezet 1972 végére igen jelentős gépparkkal rendelkezett. MTZ traktorból 12, Szuper Zetorból 4, UE—28-as traktorból 7, DT—54-es lánctalpas traktorból 8, közúti pótkocsiból 36, gabonakombájnból 6, rizsarató lánctalpas kombájnból 2, kotrógépből 1, tehergépkocsiból 3, Zsuk gépkocsiból 1, személygépkocsiból 2, öntözőberendezésből (esőztető) 5 és sok betakarító-, valamint munkagép segítette a szövetkezetieket a mindennapi gondok megoldásában. A traktorosok, a műszaki brigád 60 ezer normálhold gépi munkát teljesített 1972-ben, annyit, mint a Gyomai Gépállomás a virágkorában. Csupán 1972-ben 2 millió 850 ezer forintot fordítottak új gépek és gépi felszerelések beszerzésére. Kiepítették a gépjavító bázist, anyagra és alkatrészre majdnem 2 millió forintot fordítottak. Ez a

tervezettnél nagyobb összeg. A 250 ezer forintos növekedés az árpolitikában beállt változással magyarázható.

A 28 fős építőbrigád a szövetkezeti építkezéseken túl részt vett a tagok családház-építésben is.

A szövetkezet közös vagyona a negyedszázad alatt 46 millió forintra növekedett, s ennek csak 5 százalékát terhelő hitel. A tagság részesedését a ledolgozott munkaórák alapján havonta elszámolták s ennek 80 százalékát készpénzben ki is fizették, a fennmaradt 20 százalékát év végén számolták el. Fizetési szabadság címén 660 ezer forintot írtak jóvá a szövetkezetieknek. Az 1972. évi bruttó jövedelemből 12,3 millió forintot részesedésre, 4,119 millió forintot pedig a fejlesztési alap javára írtak. Tehát a szövetkezeti bruttó jövedelem 25,8 százalékát fordították a jövő alapozására. A biztonsági alapon 678 ezer forintot tartanak. Az idős, munkaképtelen nyugdíjasok egyszerű segélyezésére, jutalmazására 9 ezer forintot használtak fel.

Az endrődi Lenin Tsz eredményes gazdálkodására felfigyeltek a párt és a tanács vezetői is. A jubileumra készülve látogatást tett a szövetkezetben Pullai Árpád elvtárs, az MSZMP KB titkára, Frank Ferenc elvtárs, a megyei pártbizottság első titkára, dr. Szabó Sándor elvtárs, a megyei pártbizottság titkára és Klaukó Mátyás elvtárs, a megyei tanács elnöke.

TÖRZSGÁRDASZABÁLYZATUNK

Az alapszabály c) pontjában foglaltak szerint törzsgárda-jelvényre jogosult termelőszövetkezetünknek az a tagja, aki az általános feltételeknek eleget tesz, aki a termelőszövetkezetnél legalább tízéves tagsági viszonyal bír, s munkavégzési kötelezettségének rendszeresen eleget tesz.

Jogszerző időnek kell figyelembe venni azt az évet, amelyben a tag nyugdíj évét, illetve nyugdíj hónapot szerzett, valamint a munkaviszonyban, vagy ktsz-viszonyban eltöltött időt, ha a dolgozó előbbi munkahelyéről termelőszövetkezetünk kérte átengedni. Ebben az esetben azonban csak azokat az éveket vesszük figyelembe, amelyet a dolgozó annál a vállalatnál, ktsz-nél vagy intézménynél töltött el, amelytől termelőszövetkezetünk kikérte.

A feltételek fennállta esetében sem adományozható törzsgárdatag cím azon tagoknak, akik:

A törzsgárdatag címének visszavonása:

A törzsgárdatag címét a termelőszövetkezet azon tagjától vonja vissza, aki annak visszaélésére érdemtelené válik.

Érdemtelennek kell tekinteni azt a termelőszövetkezeti tagot:

— fegyelmi büntetés hatálya alatt állnak (a hatály időtartama alatt);

— büntető ügyben jogerősen elítélték (a büntetés betöltésének ideje alatt és a hátrányos jogkövetkezményekkel járó időtartama alatt).

A cím fokozata és a vele járó jutalom mértéke:

Termelőszövetkezetünk azon tagjának, aki:

— tízéves folyamatos tagsági viszonyal rendelkezik, a törzsgárda-jelvény bronz fokozatát és egy havi átlagkeresetét;

— húszéves folyamatos tagsági viszonyal rendelkezik a törzsgárdajelvény bronz fokozatát és két havi átlagkeresetét adományozza.

Termelőszövetkezetünk tagja a törzsgárdatag kitüntető cím viselésére való jogosultságát a vezetőség által kiállított igazolvánnyal tanúsíthatja.

— akivel szemben bűncselekmény miatt szabadságvesztés büntetését szabták ki, akit a közügyektől eltiltásra ítélték;

— akinek tagsági viszonya kizárással szűnik meg;

— akit önhibájából munkavégzési kötelezettségének nem tesz eleget (munkarendi, munkavégzési kötelezettségét többször megszegi stb.).

A 20 ÉVES TÖRZSGÁRDAJELVÉNY TULAJDONOSAI

Binges Illés	növénytermesztő
Czikkely Sándor	traktoros
Gyebnár József	mezőőr
Harnos Mátyás	raktáros
Nagy Imre	raktáros
Szakállós Lajos	zöldségtermesztő
Ugrai László	lógondozó
Varjú István	növénytermesztő
Árvai Jánosné	baromfigondozó
Gácsi Imre	rizsőr
Kiss György	növénytermesztő
Kovács Imre	baromfigondozó
Majoros György	növénytermesztő
Magyar János	növénytermesztő
Timár Ince	növénytermesztő
Vaszkó Tamás	növénytermesztő
Bánfi Gyula	építőrészleg
Dinya Miklós	építőrészleg
I. Hornok István	brigádvezető
Látkóczy Lajos	növénytermesztő
Martinák Imre	zöldségtermesztő
Mészáros István	jószággondozó
Szabó Sándor	sertésgondozó
Bula Imre	traktoros
Erdősi Vince	zöldségtermesztő
Gubuznai Ernő	traktoros
Hunya Menyhért	gépcso.-vez. h.
II. Katona Lajos	fogatos
Porubcsánszki Imre	sertésgondozó
Salamon János	növénytermesztő

A 10 ÉVES TÖRZSGÁRDAJELVÉNY TULAJDONOSAI

Árvai Jánosné	baromfigondozó
Bagó Lajos	szerelő
Balázs Imre	építőrésztleg
Balázs István	tsz-elnök
Bacsa Vendel	darálós
Bálint Péter	növénytermesztő
Benkó István	brigádvezető
Botos Lajos	növénytermesztő
Bukva Lajos	fogatos
Bukva István	jószággondozó
Cserenyecz Imre	gépkocsivezető
II. Dávid Imre	traktoros
I. Dinya Imre	növénytermesztő
Dinya László	traktoros
I. Farkas Imre	homokbánya-kezelő
Farkasinszki István	takarmányos
Farkasinszki Vendel	fogatos
Fadgyas Imre	géplakatos
Fekécs László	rakodó
I. Fekécs György	növénytermesztő
II. Fekécs János	pénztáros
Fülöp János	növénytermesztő
Fülöp András	növénytermesztő
Galambos Boldizsár	rakodó
I. Gácsi Vince	mázsáló
II. Gácsi Vince	építőrésztleg
II. Gelei Sándorné	könyvelő
Gellai Vilmos	tehenész
I. Gellai József	darálós
Giricz Mátyás	rizsőr

Gubuznai Lajos	növénytermesztő
Gyuricza Károly	építőrészleg
Hanyecz István	jószággondozó
Hanyecz János	hízómarha-gondozó
Hanyecz Vilmos	jószággondozó
I. Hanyecz Béla	takarmányos
Harmati József	kovács
Habzda Vilmos	kötélgvártó
Hegedüs Imre	fogatos
Hegedüs Lajos	fogatos
Hegedüs Vince	építőrészleg
I. Hornok János	mezőőr
Hornok Jenő	traktoros
Hunya István	növénytermesztő
Julis Vince	növénytermesztő
Katona Ignác	zöldségtermesztő
Kálnai Károly	növénytermesztő
I. Kovács Lajos	darálós
Kovács László	rakodó
I. Kurilla István	brigádvezető
II. Kurilla István	jószággondozó
Kurilla János	traktoros
Kurilla Vince	mázsáló
Kurilla Sándorné	könyvelő
Látkóczki Károly	marhagondozó
I. Liziczai Lászlóné	növénytermesztő
II. Liziczai László	bérelszámoló
Rác István	építés csop.-vez.
Rác Lajos	növénytermesztő
Szabó Imre	vontatóvezető

Sztancsik Imre	növendékmарha-gondozó
Szosznyák Imre	gépszerelő
II. Szurovecz Miklós	vontatóvezető
Szurovecz Máté	növénytermesztő
Timár Illés	tehenész
Timár Vilmos	tehenész
Timár Mátyás	növénytermesztő
II. Timár Sándor	fogatos
II. Timár László	fogatos
II. Timár Gergelyné	borjúgondozó
I. Timár Pál	növénytermesztő
Ugrai Árpád	szerező
Vaszkó Béla	szerező
Varga Máté	jószággondozó
Varga Elek	jószággondozó
Varju Frigyes	növénytermesztő
Vári Péter	tehenész
Véha Vince	fogatos
Véha Béla	takarmányos
Véha László	vontatóvezető
Véha György	fogatos
I. Hornok Péter	tejkezelő
László István	növendékmарha-gondozó
II. Pelyva József	gépszerelő
I. Szabó Lajos	növénytermesztő
Varga Antalné	növénytermesztő
Kovács András	főagronómus
Timár Benedek	gépcsoportvezető
Liziczai József	zölds.-term. brig.-vez.
Legény Pál	kőműves

III. Majoros János	traktoros
Maródi Mihály	gépkocsivezető
Mikó Imre	növénytermesztő
Nádasdi Vince	gépkocsivezető
Németh János	növénytermesztő
Németh Lukács	építőrészleg
I. Novák Mihály	növénytermesztő
Omiliák Mihály	fogatos
Omiliák István	jószággondozó
Palercsik Vince	növénytermesztő
I. Plachá Mihály	fogatos
Pádi Tibor	takarmányos
Pelyva Máttyás	rakodó
I. Pelyva József	gépszerelő
Pintér Imre	növénytermesztő
Polányi Elek	növénytermesztő
I. Radics János	építőrészleg
II. Radics János	éptiőrészleg brig.-vez.
Rávai Béla	darálós
Rupcsó Mihály	tsz.-elnök.
Sóczó Vince	gépkocsivezető
Sóczó Erzsébet	növénytermesztő
Szalóki Antal	könyvelő
Sztancsik Elek	jószággondozó
I. Szitás Ferenc	traktoros
I. Szujó Lajos	jószággondozó
III. Szujó Lajos	legeltetési biz. vez.
Tanai Ferencné	főkönyvelőh.
Timár Irén	növénytermesztő
I. Timár Sándor	zöldségtermesztő

I. Timár László	zöldségtermesztő
I. Timár Vince	traktoros
I. Timár Jenő	traktoros
II. Timár Jenő	traktoros
I. Timár Gergely	párttitkár
Tóth Mihály	darálós
Tóth Nándor	öntözési brig.-vez
Újvidéki András	növénytermesztő
Valuska Vince	növénytermesztő
Vaszkó Péter	növénytermesztő
Varga István	rakodó
Varga József	rizsőr
Véger Imre	fogatos
Vinkovics Lajos	jószággondozó
I. Barják Imre	darálós
Alt János	traktoros
Bálint Tibor	traktoros
Binges Boldizsár	takarmányos
Bula István	raktáros
Cserenyecz József	növénytermesztő
I. Csuvár Imre	asztalos
Dávid László	növénytermesztő
II. Dinya Imre	mázsáló
III. Dinya Imre	növénytermesztő
V. Dinya Imre	szereelő
Diószegi Etel	segédgondozó
Fadgyas Máttyás	fogatos
I. Gellai Imre	traktoros
Gubucz Lajos	növénytermesztő
I. Gyunicza Máttyás	fogatos

Hanyecz Pál	tehenész
I. Hegedüs József	fogatos
Jakus István	növénytermesztő
Katona Vendel	növénytermesztő
Koloh Vince	fogatos
Molnár Péter	sertésgondozó
Nándori Vendel	növénytermesztő
I. Oláh István	rakodó
Porubcsánszki Lajos	fogatos
Szakálás Menyhért	növénytermesztő
Szelei Bálint	állattenyésztő brig.-vez.
Timár Benedekné	növénytermesztő
Timár Károly	tehenész
III. Timár Gergely	jószággondozó
I. Timár János	építőrészleg
Tóth Vince	fogatos
Újvári István	növénytermesztő
Vaszkó Jánosné	zöldségtermesztő
Uhrin Miklós	növ.-marha-gondozó
Bella Vince	jószággondozó
II. Bohráth Elek	növénytermesztő
Bohráth Miklós	fogatos
Bula János	fogatos
I. Szurovecz Miklós	növénytermesztő
Csikász Lajos	gépszerelő
Dávid Elek	tehenész
IV. Dinya Imre	sertésgondozó
VI. Dinya Imre	szerelő
I. Dinya Lajos	növényterm. brig.-vez.
Elek Lajos	fogatos

IV. Farkas Imre	gépszerelő
Fadgyas János	növénytermesztő
I. Fülöp István	növénytermesztő
II. Fülöp István	fogatos
Fülöp Vince	borjúgondozó
Fülöp Béla	növ.-marha-gondozó
I. Gácsi Mihály	vontatóvezető
I. Gellai Sándor	növ.-marha-gondozó
Gellai Vincéné	könyvelő
Gellai István	sertésgondozó
Gellai Vince	gépszerelő
Giricz Vince	gépszerelő
II. Giricz Lajos	darálós
Gubucz Mátyás	növénytermesztő
I. Gyuricza Elek	tehenész
II. Gyuricza Lajos	növénytermesztő
Hanyecz Tibor	növénytermesztő
Hanyecz Vincéné	növénytermesztő
Hornok Imre	növénytermesztő
Hornok Vendel	bérelszámoló
Hunya Péter	növénytermesztő
Knapcsek Bálint	növénytermesztő
Koczka József	sertésgondozó
Medveggy György	fogatos
Oláh Máté	jószággondozó
I. Oláh János	növénytermesztő
Porubcsánszki Antal	növénytermesztő

TAGLÉTSZÁM ÉS SZAKMAI KÉPESÍTÉS 1973 ELSŐ FÉLÉV

		Férfi	Nő
Összlétszám:			
ebből:	224 fő	175	69
nyugdíjas	375 fő	330	45
dolgozó tag	619 fő	505	114

Szakmai képzítés és iskolai végzettség

Egyetem (mérnök)	4 fő	4	—
Felsőfokú technikus	3 fő	3	—
Középfokú technikus	13 fő	10	3
Szakmunkás	90 fő	88	2
Szakmunkástanuló	8 fő	8	—

KITÜNTETETT SZÖVETKEZETI TAGOK

Szocialista Munkáért Érdemrend

Fekécs Mihály nyugdíjas 1968

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem

Bakos József nyugdíjas 1957

Munka Érdemrend kitüntetés

Balázs István tsz.-elnök 1970
 Czikkély Sándor trakt.-vez. 1970
 Majoros János nyugdíjas 1964
 Timár Vincéné nyugdíjas 1970

Munka Érdemérem kitüntetés

Balázs István tsz.-elnök 1961
 Németh János nyugdíjas 1960
 Hollósi István juhász 1959

Harci Érdemérem kitüntetés

Árvai József nyugdíjas 1968
 Dávid Libóriusz nyugdíjas 1968
 Gyuricza Mátvás nyugdíjas 1968

Szolgálati Érdemérem

Balázs István tsz.-elnök 1967
 Bánfi Gyula építő 1967
 Binges Illés építő 1968, 1973
 Dávid Imre trakt.-vez. 1971
 Galambos Boldizsár rakodó 1971
 Hegedüs Boldizsár üzemegys.-vez. 1967
 Novák Mihály rizsőr 1967
 Németh János nyugdíjas 1967
 Szujó Lajos brig.-vez. 1973

Tanácsköztársasági Emlékérem

Abonyi Sándor nyugdíjas 1959
 Árvai József nyugdíjas 1959
 Babos József nyugdíjas 1959
 Eótos István nyugdíjas 1959
 Dávid Libóriusz nyugdíjas 1959
 Fekécs Mihály nyugdíjas 1959
 Gácsi István nyugdíjas 1959
 Gyuricza Mátvás nyugdíjas 1959
 Hanyecz Imre nyugdíjas 1959
 Majoros János nyugdíjas 1959
 Sárhegyi András nyugdíjas 1959
 Szujó Vince nyugdíjas 1959
 Uhrin Imre nyugdíjas 1959
 özv. Uhrin Imréné nyugdíjas 1970
 Fekécs Mihály nyugdíjas 1970
 Szakálás István nyugdíjas 1970

Felszabadulási Jubileumi Emlékérem

Balázs István	tsz-elnök	1970
Babos József	nyugdíjas	1970
Bánfi Gyulaa	építő	1970
Binges Illés	építő	1970
Bukva Pál	nyugdíjas	1970
Farkas Imre	raktáros	1970
Gácsi István	nyugdíjas	1970
Gonda Józsefné	töv.-term.	1970
Gyebnár Lajos	nyugdíjas	1970
Gubuznai Lajos	nyugdíjas	1970
Gyebnár Vendel	nyugdíjas	1970
Harnos Mátyás	raktáros	1970
Hanyecz Imre	nyugdíjas	1970
Hornos János	mezőőr	1970
Katona Lajos	nyugdíjas	1970
Kiss Imre	nyugdíjas	1970
Kovács Lajos	darálós	1970
Majoros János	nyugdíjas	1970
Nagy Imre	raktáros	1970
Németh János	nyugdíjas	1970
Sárhegyi András	nyugdíjas	1970
Sóczó Imréné	nyugdíjas	1970
Szeles János	nyugdíjas	1970
Timár Lajos	nyugdíjas	1970
Timár Vincéné	nyugdíjas	1970
Tth Mihály	nyugdíjas	1970
Uhrin Imre	nyugdíjas	1970

Munkásör Emlékérem

Balázs István	tsz-elnök	1968
Babos József	nyugdíjas	1964
Bánfi Gyula	építő	1967
Fekécs Mihály	nyugdíjas	1964
Galambos Boldizsár	rakodó	1973
Harnos Mátyás	raktáros	1966
Hegedüs Boldizsár	üzemegys.-vez.	1969
Hornok János	mezőőr	1968
Hunya Menyhért	műsz. vez. h.	1966
Novák Mihály	rizsőr	1969
Radics János	ép.-vez. h.	1972
Stranzski Lajos	építő	1973
Tóth Mihály	nyugdíjas	1966

Haza Szolgálatáért Érdemérem

Balázs István	tsz-elnök	1967, 1973
Szujó Lajos	brig.-vez.	1972
Timár Gergely	párttitkár	1970

Kiváló Munkásőr

Balázs István	tsz-elnök
Binges Illés	építő
Dávid Imre	traktorvez.
Galambos Boldizsár	rakodó
Gubuznai Ernő	traktorvez.
Hornok Vendel	bérelszámoló
Liziczai László	bérelszámoló
Timár Gergely	párttitkár
Szujó Lajos	brigádvez.

Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója

Bánfi Gyula	építő	1954
Binges Illés	építő	1968
Farkas Imre	raktáros	1972
Forster Gusztáv	főállatteny.	1972
Galambos Boldizsár	rakodó	1970
Gácsi Mihály	traktorvez.	1970
Gellai Sándorné	könyvelő	1967, 1971
Gonda József	nyugdíjas	1958
Gyebnár Lajos	nyugdíjas	1954
Harnos Mátyás	raktáros	1968
Hegedüs József	fogatos	1971
Hornok István	brigádvez.	1967
Kovács András	főagronómus	1970
Kurilla István	brigádvez.	1958
László István	állatgond.	1954
Martinák Imre	nyugdíjas	1954
Radics János	építésvez.-h.	1972

Szakálas Lajos	kertész	1958
Timár Imre	főkönyvelő	1970
Varjú István	nyugdíjas	1954
Fekécs Mihály	nyugdíjas	1954
Nagy Imre	raktáros	1958

Kiváló termelőszövetkezeti tag

Cserenyecz József	növ.-term.	
Gyuricza Lajos	traktorvez.	
Katona Lajos	takarmányos	
Makkai Zoltánné	állatgond.	
Németh János	nyugdíjas	1973
Porubcsánszki Imre	állatgond.	
Rupcsó Mihály	tsz-elnökh.	
Varga Elek	állatgond.	
Giricz Mátyás	nyugdíjas	

Árvízvédelmi Emlékérem

Barják Imre	traktorvez.	1970
Benkó István	brigádvez.	1954
Gyuricza Máté	traktorvez.	1970
Kurilla István	állatgond.	1970
Maródi Mihály	gépkocsivez.	1970
Mészáros Lajos	kertész	1970
Pelyva József	szerező	1970
Rupcsó Mihály	tsz-elnökh.	1970
Sóczó Vince	gépkocsivez.	1970
Timár József	gépkocsivez.	1970

SZOT Emlékérem

Fekécs Mihály nyugdíjas 1970

KISZ Központi Bizottság Ságvári Endre-emlékérem

Mészáros Lajos kertész 1970

A KÖZGYÜLÉS BIZOTTSÁGAI

Termelősövetkezetünk vezetősége

Balázs István tsz-elnök
Rupcsó Mihály
Timár Gergely
Tanai Ferencné
Nádasdi Vince
Cikkely Sándor
Bacsa Vendel
IV. Dinya Imre
I. Kovács Lajos
I. Hegedüs József
Bagó Lajos
Galambos Imréné
Hegedüs Boldizsár
I. Kurilla István
Mészáros Lajos

Ellenőrző bizottság

III. Fekécs György
Tóth Vince
Kurilla Vince
Szurovecz Máté
Barjók Imre
Kulik Miklós
Harmati József

Nőbizottság

Tanai Ferencné
Gellai Vincéné
Maródi Mihályné
II. Timár Gergelyné
II. Csuvár Imréné
Timár Péterné
Porubcsánszki Sándorné

Döntőbizottság

II. Fekécs János
Timár Benedek
I. Csuvár Imre
Hornok Vincéné
Dinya László

Munkavédelmi bizottság

Timár Benedek	Liziczai József
Villányi Attila	Porster Gusztáv
Hegedüs Boldizsár	Rácz István

A VEZETŐSÉG BIZOTTSÁGAI

Szociális bizottság

Németh János	Giricz Mátyás
Gellai Sándorné	Mikó Imre
I. Gácsi Vince	Szakálas István
	Uhrin Imréné

Háztáji bizottság tagjai

Gubucz Mátyás	Bula János
II. Timár Sándor	I. Szurovecz Miklós
I. Gyuricza Mátyás	Oláh Máté
I. Gellai József	

Kulturális bizottság

Nádasdi Vince	Szelei Bálint
Varga Sándorné	II. Hornok Péter
II. Liziczai László	

Üzem- és munkaszervezési bizottság

Forster Gusztáv	főállattenyésztő
Timár Imre	főkönyvelő
Timár Benedek	műszaki vez.
Domák János	üzemgazdász
Villányi Attila	üzemegység-vez.
Hegedüs Boldizsár	üzemegység-vez.
Kovács András	főagronómus-elnök

TERMELŐSZÖVETKEZETUNK IRÁNYÍTÓI

Balázs István	tsz-elnök
Rupcsó Mihály	tsz-elnökhelyettes
Timár Gergely	párttitkár
Kovács András	főagronómus
Timár Imre	főkönyvelő
Forster Gusztáv	főállattenyésztő
Timár Benedek	gépcsoportvez.
Hegedüs Boldizsár	üzemegységvez.
Villányi Attila	üzemegységvez.
Donnák János	üzemgazdász
Rácz István	ép.-vez.
Tóth Nándor	önt.-brig.-vez.
I. Hornok István	állattenyésztési brig.-vez.
Benkó István	növ. term.-brig.-vez.
Hornok Péter	növ. term.-brig.-vez.
I. Kurilla István	növ. term.-brig.-vez.
I. Dinya Lajos	kertészeti brig.-vez.
Liziczai József	
Szelei Bálint	
II. Radics János	ép.-brig.-vez.
Putnoki József	állattenyésztési brig.-vez.

Igen eredményes negyedszázad áll az endőrdi Lenin Tsz mögött. Huszonöt évvel ezelőtt a kubikos sorstól a munkanélküliség nyomasztó gondjától, az országjárással párosult summásélettől akartak megszabadulni az endrődi nincstelenek. Akkor csak néhányan vállalkoztak a jövő útjának keresésére. Az idő múltával 1972-ben 650-en serénykedtek közös dolgaikban. Nők, férfiak, öregek és fiatalok az endrődi emberek becsületével, szorgalmával dolgoztak 25 éven át. Az alapító tagok célját teljesítették, sőt annál többre is vitték. E kiadvány a teljesség igénye nélkül e nagy társadalompolitikai munkának igyekszik emléket állítani, felvillantani a legkritikusabb éveket s az ezen úrrá lévő emberi akaratot.

Városi Könyvtár Gye.

2001378

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Magyar Hírdető szolnoki kirendeltségének gondozásában.
3093-73 Szolnoki Nyomda Vállalat, Szolnok, Május 1. u. 19.
Felelős vezető: Kozák Ferenc.